

Møte onsdag den 7. mai 2008 kl. 10

President: Carl I. Hagen

Dagsorden (nr. 77):

1. Spørretime
 - muntlig spørretime
 - ordinær spørretime

Presidenten: Representanten Bent Høie vil fremsette et representantforslag.

Bent Høie (H) [10:00:28]: På vegne av representantene Kari Lise Holmberg, Elisabeth Aspaker, Inge Lønning, Trond Helleland, Olemic Thommessen, André Oktay Dahl og meg selv vil jeg framsette et forslag om å styrke personvernet og sikre en forsvarlig forvaltning av personsensitiv informasjon.

Presidenten: Representanten Kåre Fostervold vil fremsette et representantforslag.

Kåre Fostervold (FrP) [10:00:58]: På vegne av representantene Øyvind Korsberg, Per Sandberg, Hans Frode Kielland Asmyhr og meg selv har jeg den glede å fremme et forslag om utarbeidelse av en egen reiselivsmelding til Stortinget.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:01:19]

Spørretime

- muntlig spørretime
- ordinær spørretime

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende statsråder vil møte til muntlig spørretime:

- statsråd Tora Aasland
- statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen
- statsråd Dag Terje Andersen

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klar til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg. –

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Per Ove Width.

Per Ove Width (FrP) [10:02:01]: Jeg har et spørsmål til forsvarsministeren, ikke overraskende.

Det har i flere år vært påpekt et prekärt behov for utskifting av våre gamle C-130H transportfly, ikke minst fra Fremskrittspartiets side. Det har til stadighet vært påpekt mangelen på materiell, uten at vi har fått noe tilfredsstillende

svar på hvorfor tingene ikke er i orden. Vår bakgrunn har vært at det er viktig at Norge gir sine soldater en trygg og sikker evakuerings- og transportkapasitet i forbindelse med utenlandsoperasjoner. Vi har derfor fokusert på viktigheten av operasjonelle kapasiteter ved en transportflyanskaffelse. Regjeringen valgte i 2007 å iverksette en såkalt hurtiganskaffelse av nye Hercules C-130J transportfly. I Regjeringens begrunnelse for en hurtiganskaffelse av nye transportfly hevdet man at dette var den eneste måten å sikre Forsvaret en tilfredsstillende transportflykapasitet på hurtigst mulig.

Mitt spørsmål blir i den forbindelse: Når vil de nye transportflyene være operative og klare til tjeneste i krigsområder, f.eks. i Afghanistan?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [10:03:25]: Når det gjelder vår nye transportflyanskaffelse, var det en særdeles viktig sak for Regjeringen å få igjennom, fordi vi så at de gamle C-130-flyene våre, de gamle Hercules-flyene, var i en svært dårlig forfatning, og de er jo også derfor nå ute av drift. De var ikke slik at vi kunne bruke dem ute i internasjonale operasjoner, i hvert fall ikke på svært mange år, og svært langvarige oppgraderinger. Derfor gikk vi til Stortinget i fjor og var glad for å få tilslutning til hurtiganskaffelse av C-130J. Det første flyet blir levert i oktober, det neste flyet blir levert i mars 2009, og de to siste flyene vil bli levert noe senere. Man regner med at man er fullt operativ og har en fullt operativ transportflykapasitet i 2010.

Jeg har lyst til å si at hvis ikke vi hadde gått til en hurtiganskaffelse, gjort anskaffelsen på denne måten, ville det ikke vært mulig for oss å ha en transportflykapasitet. Så er det også slik at når vi anskaffer transportfly, er det mange ting å lære i den forbindelse: Det er oppøving av hele mannskapet, og det er logistikk, men disse tingene er vi nå i gang med. Det første flyet blir levert i oktober.

Per Ove Width (FrP) [10:05:00]: Det vil med andre ord si at vi har ingen transportflykapasitet for øyeblikket, slik som statsråden uttrykker det. Jeg trodde faktisk de gamle flyene til en viss grad var oppgradert slik at det gikk an å bruke dem, men jeg forstår at statsråden mener at de ikke er operative. Det vil altså si at vi ikke har operative transportfly for våre soldater i Afghanistan før i 2010. Da må man jo stille seg spørsmålet: Hva slags hurtiganskaffelse er dette? Da må man også spørre, siden bakgrunnen for dette var sikkerheten for soldatene som er i Afghanistan: Hvordan fraktes da soldatene i dag i Afghanistan, og anser statsråden at de fraktes på en forsvarlig måte?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [10:05:46]: Da vil jeg faktisk minne om at det før jeg kom inn i regjeringskontoret, i Forsvarsdepartementet, altså ikke var tatt noen beslutning om å anskaffe nye transportfly, selv om det hadde vært diverse prosjekter på det tidligere. Våre gamle fly var i en særdeles dårlig forfatning – det var riktignok planlagt en viss oppgradering på vingene, men det ville ikke gi noen ekstra beskyttelse for bruk i f.eks. Afghanistan. Dette har jo vært kjent for Stortinget og også

for forsvarskomiteen tidligere. Jeg synes det var særdeles viktig å få gjort noe med dette, og derfor anbefalte jeg en hurtiganskaffelse. Det er faktisk ingen annen mulighet til å få flyene hurtig, enn den prosessen som nå er gjort.

Så er det slik at Luftforsvaret har begrenset kapasitet både til å fly de gamle flyene og til å bli lært opp på de nye. Det er det samme mannskapet som skal over på de nye. Derfor har man satt alt inn på å komme inn på de nye, og (presidenten avbryter) ...

Presidenten: Det blir to oppfølgingsspørsmål – først Odd Einar Dørum.

Odd Einar Dørum (V) [10:07:13]: Jeg skal ikke gå inn på transportflyene, selv om Venstre, som Fremskrittspartiet, stemte mot å anskaffe dem vi anskaffet nå.

Jeg er mye mer opptatt av det som også ligger i spørsmålet reist av representanten Width – nemlig at de folkene vi har i Afghanistan, har en best mulig sikkerhet i det de ellers driver med, og at de har best mulig utstyr. Jeg vil gjerne ha forsvarsministerens kommentar og vurdering her. Når man møter våre borgere i uniform, og jeg møter en del av dem, møter man folk man kan være veldig stolt av, fordi de vet hva de gjør, og hva de skal være opptatt av. Da jeg sist traff en av dem, var han på typisk norsk vis opptatt av at den sivile innsatsen skal være bra. Han snakket ikke om egen sak, men om at det sivile samfunn må være veldig bra, slik at det vi slåss for, skal være viktig. Når folk er så bra og så skikkelige, fortjener de også å ha et best mulig utstyr.

Det har vært snakk om kjøretøy også i forhold til flyene som har vært tatt opp. Jeg vil gjerne ha forsvarsministerens forsikring om at man nå gjør det som skal til, for at våre folk i felten skal ha best mulig utstyr for å gjøre den jobben de er satt til å gjøre.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [10:08:13]: Jeg er helt enig med representanten Dørum i at våre soldater i Afghanistan, som gjør en veldig viktig jobb på vegne av det internasjonale samfunn og på vegne av Norge, fortjener det beste utstyret vi kan gi dem. Det er vi også opptatt av hver eneste dag, derfor har vi veldig høyt fokus nettopp på utstyret.

Til innledningsspørsmålet har jeg lyst til å minne om at det var også derfor jeg gikk til Stortinget for å be om et vedtak på å kunne gå til en hurtiganskaffelse av fly, som er en veldig viktig militær kapasitet, og som Norge ikke har kunnet bidra med i Afghanistan.

Når det gjelder soldatenes utstyr, er det slik at selv om de i dag er meget godt utstyrt, er det hele tiden utvikling av nytt utstyr, og vi ønsker hele tiden å fornye det utstyret. Det er stor slitasje på utstyret i Afghanistan, og det er lange leveringstider, for det er ikke bare Norge som opplever dette, dette gjelder i alle land. Men jeg kan forsikre om at jeg følger de fagmilitære anbefalinger jeg får når det gjelder utstyr.

Presidenten: Per Roar Bredvold – til oppfølgingsspørsmål.

Per Roar Bredvold (FrP) [10:09:27]: I forbindelse med den iverksatte hurtiganskaffelsen av nye transportfly ble det gitt signaler fra Forsvarsdepartementets ledelse om at våre gamle Hercules C-130H ville bli enkle å selge. Disse flyene skulle fases ut og nye fases inn så raskt som mulig.

Mine spørsmål i den forbindelse blir følgende: Hva er status for våre gamle transportfly? Hvor mange er operativt i drift i dag? Hvor mange er planlagt videresolgt, til hvem og til hvilken pris? Og ikke minst: Hvor langt er man kommet i den prosessen? Mange av oss har friskt i minne Forsvarets skrotning av BV 202 og hvordan det gikk. Heldigvis fikk Fremskrittspartiet stoppet det, og jeg ønsker ikke noe liknende når det gjelder våre fly.

Jeg føler heller ikke at vi fikk svar på det første spørsmålet: Hvordan transporteres våre soldater i Afghanistan i fly i dag?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [10:10:15]: Når det gjelder sikkerheten i Afghanistan og transport for soldatene våre, hadde jeg en omfattende orientering om dette i den utvidede utenrikskomite for et par uker siden.

På grunn av at vi ikke har militære fly på plass i dag, transporteres våre soldater fra Norge til Afghanistan i et sivilt fly som er innleid, et fly som også Danmark bruker til Afghanistan. Vi er nå i en situasjon hvor vi vurderer – og vil fortløpende ha under vurdering – om det flyet skal lande i et land nær Afghanistan. Det er ikke uten videre enkelt å få dette til.

Som det er veldig godt kjent for forsvarskomiteen, har vi også et fly som går i Afghanistan og transporterer soldater der.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Torbjørn Hansen (H) [10:11:26]: Jeg har et spørsmål til næringsministeren. Stortinget vedtok i 2005 et mål om å løfte forskningen i Norge til 3 pst. av bruttonasjonalprodukt i 2010 – dette for å sikre oss et framtidrettet næringsliv som kan finansiere offentlig velferd og gi folk trygge arbeidsplasser med god lønnsevne. To tredjedeler av denne forskningen skulle komme fra næringslivet, en kraftig økning fra dagens nivå.

Nåværende regjeringspartier var ivrige etter å jekke opp målet i 2005. Likevel har Regjeringen så langt hatt et hvileeskjær på forskning og gjort lite for å nå dette målet. Bedrifter og næringsliv spiller en viktig rolle her. Vi hører av og til fra representanter i regjeringspartiene at næringslivet ikke satser nok på forskning. Det er i og for seg riktig, og det er en viktig ambisjon at næringslivet øker sin forskningsinnsats. Derfor innførte Bondevik II-regjeringen i 2002 SkatteFUNN-ordningen, som gjør at bedrifter som forsker selv eller kjøper forskning, får et skattefradrag på inntil 20 pst. av forskningsutgiftene. Dette er begrenset til opptil 8 mill. kr pr. bedrift, og provenyet i 2008 var ca. 1 milliard kr, hvilket betyr fradrag for om lag 6 milliarder kr i forskning i næringslivet. SSBs evaluering viser at SkatteFUNN-ordningen har hatt en klar positiv effekt, og at den treffer det brede lag av bedriftene. Tilbakemeldin-

gene fra næringslivet er svært positive. Dette er en enkel, ubyråkratisk, forutsigbar skattefradragsordning som bidrar til at bedriftene forsker mer. Høyre vil derfor utvide ordningen.

Til tross for dette har Regjeringen kuttet i SkatteFUNN for å finne inndekning til andre formål. Det er i dag et høyt press på utgifter til mer selektive tiltak innenfor næringspolitikken, f.eks. subsidier til bønder eller nettolønnsordninger for sjøfolk. Regjeringspartiene stemte i 2002 mot hele SkatteFUNN-ordningen. Dette gjør at mange er usikre på framtiden til SkatteFUNN.

SkatteFUNN er utvilsomt en viktig del av innovasjonspolitikken i dette landet. Kan statsråden forsikre oss om at Regjeringen ikke vil avvikle eller svekke SkatteFUNN-ordningen ytterligere for næringslivet?

Statsråd Dag Terje Andersen [10:13:24]: La meg først få lov til å si at når det gjelder representantens beskrivelse av Regjeringens innsats i forhold til forskning og spesielt næringsrettet forskning, er det kanskje bedre å ta utgangspunkt i de faktiske tall. Etter at vi overtok, har denne regjeringen økt den totale forskningsinnsatsen med 24 pst. Spesielt Nærings- og handelsdepartementets innsats, som går mer mot den mer målrettede næringsrettede forskningen, har økt med 37,5 pst. Det er altså en satsing på forskning under denne regjeringen, og en spesiell satsing på næringsrettet forskning.

Det er riktig at alle partier har vært enige om målsettingen i forhold til bruttonasjonalproduktet på 3 pst. Vi vet at det er et måltall som forandrer seg hver gang f.eks. oljeprisen forandrer seg. Når oljeprisen går opp, blir prosenten mindre, selv om en bruker like mye eller mer penger.

Når det gjelder SkatteFUNN spesielt, er det riktig som representanten sier, at det er mye positiv omtale av erfaringene fra SkatteFUNN-ordningen i SSBs rapport. Den rapporten har Regjeringen mottatt, og vi kommer nå til å ha en evaluering av SkatteFUNN-ordningen og naturlig nok omtale den i forbindelse med neste års statsbudsjett. Men det som er bevist så langt, er at det som høyrepartiene påstod foran siste valg, nemlig at SkatteFUNN-ordningen skulle være i fare dersom det ble regjeringsskifte, det har blitt avkreftet.

Denne regjeringen har videreført SkatteFUNN-ordningen. Det er ikke foretatt budsjetttiltak, som representanten sa. Det er gjort to innstramminger i antall timer og i timesats, som er begrunnet ut fra kontrollerbarhet og ettersporbarhet på effekten av offentlige virkemidler. Men ordningen er altså videreført, stikk i strid med det som ble påstått fra høyrepartiene. Og erfaringene så langt er, som representanten sier, gode.

Torbjørn Hansen (H) [10:15:30]: Jeg vil stille et oppfølgings spørsmål til forsknings- og høyere utdanningsminister Tora Aasland.

Jeg synes det er litt betenkelig at næringsministeren ikke svarer klart på hva som er framtiden for SkatteFUNN-ordningen, så lenge dette er en helt sentral ordning for å sikre vekst i forskningen i næringslivet. Men likevel er hovedproblemet når det gjelder forskning, at staten ikke

satser nok gjennom sine egne forskningsprogrammer. Vi har dette hvileskjæret som har preget hele denne perioden, hvor man ikke er i nærheten av å nå målet i 2010.

Det som er mitt spørsmål nå på slutten av perioden, er: Har Regjeringen tenkt å gjøre noe for å nå dette målet? Hvis man ikke når dette målet om å satse mer på forskning, slik som Stortinget vedtok i 2005, hadde det vært interessant å få noen refleksjoner fra statsråden som forskningsminister om hvilke konsekvenser det vil ha for verdiskapingen i Norge.

Statsråd Tora Aasland [10:16:28]: Jeg slutter meg til det statsråd Andersen har sagt når det gjelder SkatteFUNN-ordningen spesielt, som var utgangspunktet for representantens spørsmål.

Vi vet at det er mange positive sider som er framstilt i evalueringen fra Statistisk sentralbyrå, og vi vil være interessert i å følge opp alle gode tiltak som kan stimulere forskning i næringslivet.

En av de aller største utfordringene med å nå ambisiøse forskningsmål er at vi har noen faktorer som det er litt vanskelig å kontrollere, men hvor vi må motivere. Den viktigste av dem er å motivere til forskning i næringslivet. Det betyr selvfølgelig at staten må gjøre sitt, og det jobber vi med, som også statsråd Andersen sa. Men han og jeg har et meget godt samarbeid i forhold til næringslivet, og vår viktigste oppgave er å få motivert og stimulert næringslivet til å gjøre sin del av forskningsinnsatsen, som faktisk er to tredjedeler av det forskningsmålet vi har satt.

Presidenten: Det blir oppfølgings spørsmål – først Kåre Fostervold.

Kåre Fostervold (FrP) [10:17:46]: Vi skal ikke gå mer enn tolv timer tilbake, da vi i denne sal hadde en ganske god diskusjon rundt Innovasjon Norge og de virkemidlene som ligger der. Under den debatten ble det fra statsråd Andersens side snakket veldig mye om den innovasjonsmeldingen som skal komme. Jeg regner med at man under det arbeidet har vurdert SkatteFUNN-ordningen. Undersøkelser viser at den har fungert veldig godt. Den blir benyttet av mange i næringslivet, men dessverre kom det en innstramming.

Spørsmålet mitt til statsråden er: Vil vi gjennom fremleggelsen av innovasjonsmeldingen få noen utsikter for SkatteFUNN-ordningen, og kan vi få vite om statsråden har vurdert en reversering av innstrammingen i budsjettet for 2007?

Statsråd Dag Terje Andersen [10:18:46]: På det første spørsmålet er svaret ja. SkatteFUNN-ordningen kommer til å bli en av de tingene som blir omtalt i innovasjonsmeldingen.

På det andre spørsmålet er svaret nei – for de grenser som er satt, er satt med utgangspunkt i den ettersporbarhet og kontrollerbarhet som skal være på alle områder der staten bevilger penger, i dette tilfellet og i de fleste tilfeller til gode formål, her i form av skattelette. Men så vurderer vi løpende virkemidlenes både nivå og innretning, og det

kommer det som sagt til å bli anledning til å diskutere i forbindelse med innovasjonsmeldingen.

Presidenten: Ingebrigt S. Sørfohn – til oppfølgingsspørsmål.

Ingebrigt S. Sørfohn (KrF) [10:19:34]: Eg trur eg fortset med eit oppfølgingsspørsmål til næringsministeren.

SkatteFUNN-ordninga har vore ubyråkratisk, treffsikker, og ho har vorte svært populær. SkatteFUNN-ordninga verkar, og ho har styrkt forskning og utvikling i bedriftene. Ifølgje Statistisk sentralbyrå legg næringslivet inn 2 kr i forsterka forskningsinnsats for kvar krone som staten yter.

Så har det oppstått ei betydeleg usikkerheit om SkatteFUNN-ordninga si framtid, for Regjeringa har tydelegvis lita tru på at bedriftene – særleg små og mellomstore bedrifter – skal nytta pengane på ein god måte. Det må jo vera den einaste logiske forklaringa på at Regjeringa heller vil nytta pengar på sentralstyrte forskingsprogram som dei har større kontroll over.

Så spørsmålet mitt er: Er det ei sterk ideologisk overtyding som ligg til grunn for den byråkratiske ovanfrå og ned-styringa av næringslivet, eller har Regjeringa andre forklaringar på kvifor dei vil tona ned satsinga på SkatteFUNN-ordninga?

Statsråd Dag Terje Andersen [10:20:35]: Jeg er litt usikker på hvor representanten har fått det fra at vi vil tone ned satsingen på SkatteFUNN-ordningen. Riktignok ble det påstått av opposisjonen foran siste valg at det var fare for SkatteFUNN-ordningen dersom vi fikk flertall, men det har vi altså motbevist.

Jeg er enig i beskrivelsen av måten SkatteFUNN-ordningen har fungert på. Jeg vil legge til at den kanskje har fungert aller best ved at den stimulerer til forsknings- og utviklingsinnsats i små og mellomstore bedrifter, som ellers ikke ut fra egen økonomisk tyngde er de som er mest dominerende når det gjelder forskningsinnsats. Nettopp derfor har virkemiddelet fungert godt. Det er jeg enig med representanten i. Sånn er det.

Presidenten: Lars Sponheim – til oppfølgingsspørsmål.

Lars Sponheim (V) [10:21:28]: Ja, næringsministeren har helt rett. Det har fungert veldig god. Selv om Regjeringa har svekket SkatteFUNN-ordningen noe, er det vel knapt noe virkemiddel denne sal har tatt i bruk, som til de grader har gitt seg utslag. Det viser på en ganske eventyrlig måte – og det viser evalueringen også – at ved å iverksette et skattestimulert virkemiddel er det mulig å styre helt private bedrifter i svært ønsket retning.

Ja, det er en suksess så stor at det i seg selv er blitt et problem, dels fordi det har fortalt at skatt er et effektivt virkemiddel for å styre privat sektor, og dels fordi det har vist at det gir uttelling når det gjelder penger. Det kan også være et problem. Vi husker at Arbeiderpartiet var imot en skattestimulert SkatteFUNN-ordning. De ville ha en tradisjonell sosialdemokratisk kø-

ordning, hvor man deler ut penger fra staten og gjør folk små.

Og så er det da skapt usikkerhet. Det viser dette spørsmål. Det viser det at Regjeringa faktisk har svekket ordningen. Men nå har næringsministeren den genuine sjansen til å gi en garanti for at så lenge denne regjeringen sitter, fram til 2009, vil ikke den skattestimulerte SkatteFUNN-ordningen bli fjernet.

Statsråd Dag Terje Andersen [10:22:32]: Jeg er også enig i at ordningen har fungert godt, selv om jeg kanskje ikke vil gå så langt som representanten Sponheim, som kalte det eventyrlig. Jeg vil vel beholde det enkelte andre saker. Men vi er enige om at ordningen har fungert godt.

Det er riktig at Arbeiderpartiet var et av de partiene som var skeptisk til SkatteFUNN som virkemiddel. Der tok vi feil. Derfor har vi videreført ordningen. Det jeg ikke skjønner, er grunnlaget for at det av opposisjonen nå blir framstilt som om det er skapt usikkerhet om SkatteFUNN-ordningen. Det som har skjedd, er at det er framlagt en evalueringsrapport. Den går Regjeringa grundig igjennom med sikte på å videreføre stimulanter for å få til forskning i Norge. Og som naturlig er, legges det fram i forbindelse med statsbudsjettet. Det er da den type evalueringer blir lagt fram for gjennomgang – på helt ordinær måte.

Presidenten: Ine Marie Eriksen Søreide – til oppfølgingsspørsmål.

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [10:23:41]: Jeg har et oppfølgingsspørsmål til forsknings- og høyere utdanningsministeren.

Tora Aasland sa til TV 2 Nyhetskanalen 8. januar i år, som et svar på kritikken mot Regjeringas manglende forskningssatsing: I forhold til de målene som er satt, er de skrittene vi tar, for små.

Det er ikke bare det at skrittene er for små, men de går også i feil retning. I den sammenheng kunne det kanskje være på sin plass å friske litt på hukommelsen til Dag Terje Andersen, for det vi så i budsjettet for 2006, var at ulønnet forskningsinnsats i SkatteFUNN ble kuttet med 30 mill. kr. I budsjettet for 2007 ble SkatteFUNN kuttet med 150 mill. kr. Dette er penger som opposisjonen i sine alternative budsjetter har forsøkt å legge tilbake, men som regjeringspartiene stemmer ned hver gang. Det har blitt en trend at regjeringspartiene og Regjeringa ønsker å skjule sin egen manglende oppfølging av 3 pst.-målet bak det faktum at næringslivet ikke forsker nok. Da er det pussig at man ønsker å kutte ned på en ordning som faktisk gjør at næringslivet forsker. Kan statsråden garantere at SkatteFUNN blir opprettholdt som i dag?

Statsråd Tora Aasland [10:24:56]: Grunnen til at vi ville ha en evaluering av SkatteFUNN-ordningen, var selvfølgelig et ønske om å få et best mulig grunnlag for hvilke virkemidler særlig næringslivet burde stimuleres med. Det som er et tankekors, er at selv om ordningen har fungert

godt, har det ikke blitt en økning i FoU-virksomheten fra næringslivets side. Det er fremdeles et ganske stort spørsmål hvordan vi på best mulig måte kan motivere næringslivet til å forske mer. Da er SkatteFUNN eller en liknende ordning én variant, men det er selvfølgelig også andre måter å gjøre dette på. Det jobber vi med hele tiden. Jeg vil understreke det næringsministeren sa tidligere i denne spørretimen, at det faktisk er en ganske stor økning totalt sett på forskning, men det er ingen grunn til å være helt fornøyd verken med oss selv eller med næringslivet. Vi har fremdeles en oppgave å gjøre.

Presidenten: Da er det neste hovedspørsmål.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:25:58]: Jeg har et spørsmål til forsvarsministeren.

Vi vet at den sittende regjering, tross SVs NATO-motstand og tross tilløp til fotnoter når det gjelder vår medvirkning i Afghanistan og holdningen til rakettforsvar i Europa, holder fast ved betydningen av NATO-alliansen for Norge. Det slås fast i langtidsproposisjonen som forsvarsministeren la fram, at alliert tilstedeværelse på norsk jord er viktig. Regjeringen sier også at Norge må arbeide aktivt for å skape alliert oppmerksomhet om og forståelse for utfordringene i våre områder. Alt dette er vel og bra. Desto mer uforståelig er det at Regjeringen gjennom sine forslag til endringer i Forsvarets struktur i både nord og sør etter svært manges mening setter NATO-nærværet vi vitterlig har i Norge, i fare. Den regjeringen jeg selv var medlem av, sa følgende om dette til Stortinget for bare fem år siden:

«Fraværet av stasjonære NATO-styrker øremerket for Norge nødvendiggjør tilrettelegging for alliert tilstedeværelse ved andre virkemidler. Her er NATOs nye hovedkvarter JWC på Jåtta og alliert samtrening i Norge viktig.»

Etter dette har Forsvaret investert mellom 300 og 400 mill. kr på å bygge opp et velfungerende operativt hovedkvarter samlokalisert med NATO. Så er plutselig samværet med NATO ikke lenger viktig for den sittende regjering. De store ressursene som er lagt ned, er heller ikke så viktige, selv om det i høyeste grad burde bekymre forsvarsledelsen, som sliter med et dårlig renommé både når det gjelder forvaltning av personellressurser, og når det gjelder forvaltning av økonomiske ressurser. Men enda mer alvorlig synes jeg det er at dette kan ha betydning for NATOs nærvær i Norge på lengre sikt. Forsvarsministeren har avfeid hele denne problemstillingen med at Norge skal bruke ressurser på å opprettholde sin vertskapsfunksjon for NATOs treningssenter.

Hvilke garantier fra NATO bygger forsvarsministeren på når hun er så overbevist om at de endringene hun nå foreslår, ikke vil ha konsekvenser for NATOs framtidige nærvær i Norge?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [10:28:05]: Det er helt riktig som representanten Høybråten sier, at Regjeringen legger veldig vekt på vårt medlemskap i NATO-alliansen. Vi ønsker å være et aktivt medlem i NATO-alli-

ansen og prøver på alle måter å følge det opp. Samtidig er det slik at den kommandoen som NATO hadde i Norge, faktisk ble besluttet avviklet under den forrige regjeringen – den var i Bodø. Den forlot Norge tidligere i år. Den tilstedeværelsen som er i Stavanger, er vi glad for å ha i Norge, og vi vil fortsette å ha den i Norge.

Når vi har sagt at vi må forenkle kommandostrukturen, er det nettopp for å bruke ressursene våre på en bedre måte. Det har vært en sterk omstilling i Forsvaret – fra at man hadde 20 000 årsverk, til at man kom ned i 15 000. Det var en sterk nedbemanning på alle felt. Der hvor man ikke klarte det godt nok, var på kommandoleddet og ledelsesstrukturen. Det er vi nødt til å forenkle. Derfor var jeg enig i forsvarssjefens forslag om å slå de to kommandoene sammen til én. Hvis vi ser på nordområdesatsingen, hvor vi egentlig har de største utfordringene i dette landet, sier det seg selv at den må legges til Bodø. Derfor har også Regjeringen foreslått det i langtidsplanen.

Når det gjelder vår dialog med NATO, har den vært god. Vi har hatt møter med NATO, vi har skrevet brev til NATO, og vi har sagt at vi selvfølgelig skal følge opp våre vertslandsforpliktelser overfor NATO. Og NATO har forståelse for at vi, som alle andre land, og også NATO som organisasjon, er nødt til å forenkle kommandostrukturen.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:30:06]: Jeg konstaterer at forsvarsministeren overfor Stortinget ikke har kunnet legge fram noen garantier fra NATO som underbygger hennes holdning, at spørsmålet om endringer i den operative hovedkommando ikke får konsekvenser for NATOs nærvær i Norge framover. Jeg er ikke engstelig for at regjeringspartiet SV, som har programfestet at Norge skal ut av NATO, vil lykkes med det, men jeg er engstelig for at de vil lykkes med å få NATO ut av Norge. Det er alvorlig.

Jeg vil spørre forsvarsministeren, som flere ganger har antydnet at hun er interessert i et forlik her i Stortinget om langtidsproposisjonen: Er forsvarsministeren og Regjeringen innstilt på å forhandle med opposisjonspartiene om slike viktige spørsmål for å få til en bred enighet om forsvarspolitikken i årene framover?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [10:31:04]: Jeg har gjentatte ganger her i Stortinget sagt at jeg ønsker et bredt forlik, et bredt vedtak, altså at det står så mange partier i Stortinget som mulig bak det vedtaket som blir gjort om langtidsplanen. Det er en styrke for planen, og det er en styrke for Forsvaret og for sikkerhetspolitikken, som det har vært tradisjon for at man har stått sammen om i Stortinget. Så jeg ønsker det. Hvilke elementer som det skal forhandles om, må man ta i forhandlinger – det kan jeg ikke ta her. Men når jeg sier at vi ønsker å få et bredt vedtak i Stortinget, er det også en invitasjon til en dialog om dette.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Henning Skumsvoll.

Henning Skumsvoll (FrP) [10:32:06]: Stadig flere stiller seg tvilende til beslutningen om å flytte FOHK

Jåttå og nedlegge Madla-leiren, og det gjelder ikke minst befalsorganisasjonene. Vertslandsstøtten til NATOs Joint Warfare Centre, forpleining, forlegning og transport m.m., utføres i vesentlig grad av Madla-leirens personell. Det er investert ca. 500 mill. kr på Madla siden 2000, og 90 pst. av grunnen der er privateid. En avhending av denne boligmassen vil kanskje bety kostnader på 100 mill. kr, så spørsmålene mine er:

Hvilke salgsgevinster er beregnet for avhending av Madla-leiren i St.prp. nr. 48? Og blir det utarbeidet noen form for konsekvensanalyse før beslutningen om nedleggelse av FOHK Jåttå og Madla-leiren blir tatt?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [10:33:02]: Langtidsplanen har vært behandlet i Regjeringen og ligger nå til behandling i Stortinget.

Når det gjelder de enkeltelementer som er tatt opp her, som Madla-leiren, er det helt riktig at den er foreslått avviklet, som én av våre leirer og baser som er foreslått avviklet. Det er en beslutning og en anbefaling som vi står bak, og som igjen er i tråd med de fagmilitære anbefalinger som jeg har fått.

Når det gjelder det totale bildet, flytting av FOHK og det totale som ligger i langtidsplanen, er det slik at alle de beregninger som Regjeringen her har gjort, har vært til ekstern kvalitetssikring. Den kvalitetssikringsrapporten er gjort, eller skal gjøres, tilgjengelig for hele Stortinget.

Presidenten: Jan Petersen – til oppfølgingsspørsmål.

Jan Petersen (H) [10:34:09]: Problemet er at Regjeringen praktisk talt tømmer Rogaland for militære aktiviteter, og i et slikt tømt Rogaland er det åpenbart at Regjeringen allikevel tror at NATO vil være inne med sin kommando. Mitt spørsmål til statsråden er derfor: Kan hun garantere at NATO vil forbli i Norge? Jeg hørte at hun nevnte at hun hadde hatt en god dialog, men jeg hørte intet om hva den garantien skulle bestå i. Faren er jo at man her har en NATO-aktivitet som vil være som en øy uten noe rundt.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [10:34:48]: Jeg er enig i at det er viktig at vi har NATO-tilstedeværelse i Norge. Når det blir sagt at Rogaland tømmes for forsvarsfunksjoner, er jo Joint Warfare Centre igjen. Men jeg har også lyst til å understreke at de instansene som har vært i Rogaland, særlig da FOHK, som det har vært mye fokus på, jo er en del av kommandoapparatet vårt. Men, som jeg sier: Vi vil forenkle. Jeg mener også det er en riktig målsetting å forenkle kommandostrukturen i seg selv, som ikke nødvendigvis gir oss noe mer operativ evne – og det er jo operativ evne Forsvaret må ha for å kunne ivareta oppgavene sine. Det ivaretar man ikke først og fremst ved at man har to og ikke én kommandosentral, dersom det er fagmilitært vurdert viktig og riktig bare å ha én.

Når det gjelder garantier, har vi fått forsikringer fra NATO om at dette ikke har noen innvirkning på deres tilstedeværelse. De er avhengige av vertsland (presidenten avbryter) ...

Presidenten: Jan Sahl – til oppfølgingsspørsmål.

Jan Sahl (KrF) [10:35:59]: Jeg vil gjerne følge opp vårt forhold til NATO knyttet til nordområdene, som består av store havområder der Sjøforsvaret har en svært viktig oppgave. Da virker det noe underlig av Olavsvern skal legges ned, og at fartøyene i de store havområdene i nord, også NATO-fartøyene, skal henvises til logistikkfartøy, som ikke finnes i dag, og tilfeldige sivile havner. Hvor skal våre og våre alliertes u-båter ha sin servicebase i nordområdene? Olavsvern er skreddersydd for oppgaven. Det er vanskelig å se for seg at u-båtene skal legge seg til ei skipsside for reparasjoner.

Forsvarets operative hovedkvarter har ved flere anledninger uttrykt bekymring for Sjøforsvarets operative evne i nordområdene dersom Olavsvern skal legges ned. Det sies at basen er en av NATOs mest moderne og hensiktsmessige mellomstore baser. Har NATO virkelig gitt sin velsignelse til at vi nå legger ned Olavsvern?

Presidenten: Dette tillegsspørsmålet var noe på kanten i forhold til hovedspørsmålet, men statsråden velger selv om hun vil svare.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [10:37:12]: Når det gjelder de anbefalingene som er foreslått i langtidsplanen, har jeg lyst til å understreke at fra Regjeringens side er de i stor grad bygd på fagmilitære vurderinger og fagmilitære anbefalinger.

Den omorganiseringen og omstruktureringen som vi har hatt i Forsvaret, gjør at det ikke lenger er mulig å opprettholde en base i absolutt alle deler av landet. Man har konsentrert virksomheten om en del hovedbaser, men samtidig vært veldig klar på at Marinen skal seile i nord, og at Kystvakten også skal seile i nord. Det er en veldig viktig målsetting, slik at vi nettopp skal kunne ivareta nordområdene, suverenitetshevdelsen og alt det vi faktisk er opptatt av, og som er viktig.

Når det gjelder marinebasen Olavsvern, er det vurdert av forsvarsjefen at det i den nye strukturen ikke er behov for den.

Presidenten: Odd Einar Dørum – til oppfølgingsspørsmål.

Odd Einar Dørum (V) [10:38:28]: Som statsråden kjenner til, leder jeg den norske delegasjonen i Vestunionens parlamentarikerforsamling. Det man fort oppdager når man har vært der en stund, er at NATO for øyeblikket har mange oppgaver mange steder i verden. Det er ingen tvil om at NATO, enten det er i Afghanistan eller andre steder, er hardt presset.

Vi diskuterer her selvfølgelig ikke norsk medlemskap i NATO, men vi diskuterer NATOs praktiske nærvær i Norge. Vi vet at det nærværet er litt avhengig av om vi er gode, dyktige, som vertskapsnasjon. Det gjelder f.eks. AWACS-operasjonen på Ørlandet. Jeg skal ikke ta det nå, men det gjelder altså det som er Joint Warfare Centre på Jåttå. Jeg tror jeg må kunne si det på den måten at Ven-

stre er innstilt på å kjempe for at Jåttå skal være et slikt levende uttrykk for NATOs nærvær i Norge, og vil gjerne ha statsråden til å utdype ytterligere det svaret hun prøvde å gi, nemlig om de garantiene NATO har gitt om at de vil forbli her uansett hvordan vi behandler situasjonen på Jåttå.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [10:39:31]: Den korrespondansen vi har hatt med NATO, er det ikke noe i veien for at Stortinget også kan gjøres kjent med.

Når man snakker om garantier, er jeg ikke så sikker på om noen kan gi garantier for noe som helst. Men det er altså ingen ting som ligger i den dialogen vi har hatt med NATO, som tyder på at de vil endre sin tilstedeværelse – ingen ting i det de har sagt. De er kjent med langtidsplanen. De er f.eks. kjent med forsvarssjefens studie, de har vurdert den og sendt tilbakemelding på den.

NATO er opptatt av at forsvaret i alle medlemslandene skal ha en sterk, operativ evne. Det er vår absolutte plikt å forsøke å bruke de ressursene vi har på en best mulig måte. Det gjelder menneskelige ressurser, og det gjelder økonomiske ressurser. Hvis vi skal klare det, må vi forenkle både ledelses- og kommandostruktur. Det er nettopp derfor vi nå er i denne prosessen. Men vi har gjort mange forsikringer til NATO om tilstedeværelse (presidenten avbryter) ...

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Gunnar Kvasheim (V) [10:40:48]: Mitt spørsmål går til næringsministeren.

Næringsministeren regnes for å være en typisk, tradisjonell og gammeldags arbeiderpartipolitiker. Det ser en i næringspolitikken, som i svært liten grad er preget av fornyelse. Men en ser det også når det gjelder holdninger til åpenhet og innsyn i hans departements arbeid.

Næringsdepartementet er nå et av de departementene hvor flest saker unntas offentlighet. Dagens Næringsliv har i dag en reportasje hvor det kommer fram at departementet nekter å utlevere anskaffelsesprotokollene for advokatoppdragene knyttet til gjennomgang av Hydro-sjef Eivind Reitens opsjonsavtale.

Stortinget har vedtatt en ny offentlighetslov, hvor bestemmelsen som hjemler slikt unntak, er fjernet. Loven trer i kraft om kort tid. Like fullt bryter Næringsdepartementet i dette spørsmålet intensjonen til og vedtaket fra Stortinget. Dette viser manglende respekt for Stortingets vedtak, og det viser manglende forståelse for betydningen av åpenhet knyttet til anbud og anskaffelser – i god arbeiderpartitradisjon.

Den forrige regjeringen, hvor Venstre deltok og hadde justisministeren, mente at slikt innsyn var viktig bl.a. for å sikre etterprøvbarhet og for å unngå uheldige bindinger. Den regjeringen foreslo derfor å oppheve den bestemmelsen som eksisterte om adgang til å unnta protokoll og tilbud i anbudssaker etter at leverandør er valgt.

Hva er Næringsdepartementets begrunnelse for å nekte innsyn i disse protokollene og dermed undergrave intensjonen og det vedtaket som et enstemmig storting har fattet

for å legge til rette for et bedre, velfungerende demokrati hvor åpenhet og innsyn er viktige elementer?

Statsråd Dag Terje Andersen [10:42:46]: Jeg er veldig glad for det spørsmålet, for det gir meg anledning til å kommentere en del oppslag som har vært i Dagens Næringsliv om den saken som representanten Kvasheim nevner.

I Dagens Næringsliv påstår de at det har skjedd lovbrudd i denne saken. Det er ikke noe lovbrudd. Det er sjelden slik at selv om det påstås i Dagens Næringsliv at det er lovbrudd, er det dermed noe lovbrudd.

Når det gjelder spørsmålet om anskaffelsesprotokoller, er utgangspunktet i mange mediers omtale i det siste at det i noen tilfeller ikke har vært anskaffelsesprotokoll. I dette tilfellet er det altså i orden. Det har vært mange andre innfallsvinkler til spørsmålet om den typen protokoller.

Så ligger det i sakens natur at Næringsdepartementets anbudsdokumenter, eller protokoller der det ikke har vært anbud, mange ganger inneholder informasjon som er sensitiv. Vi jobber mye med børsnoterte selskaper, bl.a. Derfor er det i tråd med og i forståelse med Riksrevisjonen at vi i våre anskaffelser bruker de delene av paragrafene som gjør at det noen ganger er riktig å ikke ha anbud. I det aktuelle tilfellet var det slik at en brukte hasteparagrafen § 2-1-2-c, som gir anledning til å handtere spørsmålet på akkurat den måten som er gjort.

Når det gjelder innsyn i protokoller, er begrunnelsen akkurat den samme. I Nærings- og handelsdepartementet er det slik at vi behandler mye forretningsmessig, sensitiv informasjon. Når selskaper gir informasjon til Handelsdepartementet, har vi selvfølgelig en forpliktelse til å handtere det på en måte som de kan føle seg trygge på.

I tråd med det lovverket som nå gjelder, kan den typen informasjon – og da snakker jeg ikke om den aktuelle saken, men generelt – være en del av protokollen. Da har vi ansvar for (presidenten annonserer neste taler) å ivareta konfidensialiteten ...

Gunnar Kvasheim (V) [10:44:54]: Jeg registrerer at Næringsdepartementet under arbeidet med å få ut de aktuelle protokollene har skiftet begrunnelse for hemmelighet og ikke lenger vektlegger forretningshemmeligheter, men skyter seg inn under den bestemmelsen som altså Stortinget har opphevet – den nye loven kommer om kort tid.

Så det er rett at næringsministeren ikke bryter loven, men han opptrer i strid med det som er Stortingets intensjon, og gir uttrykk for en manglende forståelse for betydningen av åpenhet i denne type spørsmål. Næringsdepartementet hadde i 2006 et avslag på innsynsbegjæring på 31 pst.; det var det verste av departementene. Konkurransen var knallhard, med et arbeiderpartistyrte departement på topp av denne listen.

Hva vil næringsministeren gjøre for å sørge for at departementet kommer tilbake på den kurs som det hadde under Lars Sponheims ledelse, da det gikk fra å være et av de mest lukkede departementer til å være et av dem med mest innsyn, med månedlige rutiner, bruk av Vær åpen-

plakat osv., hvor man hadde både holdninger og en løpende oppfølging for å sikre åpenhet?

Statsråd Dag Terje Andersen [10:45:59]: Når det nye regelverket og den nye loven trer i kraft, kommer det til å påvirke hvordan protokoller skrives. Det gjør at man selvfølgelig kommer til å skrive protokoller med det for øye at de skal kunne offentliggjøres, altså at eventuell sensitiv informasjon av forretningsmessig art ikke framkommer av den protokollen.

De protokoller som nå foreligger, er skrevet i tråd med eksisterende lovverk, og det er bakgrunnen for den praksis som har vært. Ellers er jeg enig – og det har jeg diskutert med nevnte, nå stortingsrepresentant, Sponheim tidligere – i prinsippet om at det skal være mest mulig åpenhet i den offentlige forvaltningen. Det er vi enige om. Men det er altså sånn at en del forretningsmessige interesser skal ivaretas, og de som forholder seg til Næringsdepartementet, må også kunne stole på at vi håndterer konfidensiell informasjon konfidensielt. Det vil vi fortsette å gjøre.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Kåre Fostervold.

Kåre Fostervold (FrP) [10:47:13]: Det er nok sikkert en del paragrafer og noe i lovverket man bestandig kan gjemme seg bak, men jeg tror statsråden er enig med meg i at det er ganske uheldige signaler å sende ut. Når det gjelder privat næringsliv, har vi utrolig mange kontrollorganer. Vi har et rigid regelverk. Vi skal ha full åpenhet, vi skal ha full konkurranse – og det søker vi hele tiden.

Og når media kontakter forskjellige selskaper og får forskjellige uttalelser med hensyn til om man har muligheter til å holde tilbake opplysninger eller ikke, er det grunnlag for å spørre om den vurderingen som statsråden har gjort, er riktig.

Jeg har formulert et brev som vil bli sendt i løpet av dagen, der jeg ber om innsyn i saken. Vil jeg få det samme svaret som Dagens Næringsliv har fått på sin forespørsel?

Statsråd Dag Terje Andersen [10:48:10]: Jeg kan ikke besvare et brev før jeg har mottatt det. Jeg vil selvfølgelig besvare det når jeg mottar det.

Når det gjelder den generelle påstanden, har det vært åpenhet i disse sakene, bortsett fra innsyn i protokoller i forhold til det regelverket som gjelder i dag. Vi følger det regelverket, og når det kommer nytt regelverk, følger vi det. Det har betydning for hvordan protokoller skrives, og jeg håper Stortinget er enig i at når jeg håndterer informasjon knyttet opp mot f.eks. børsnoterte selskaper, skal de selskapene kunne være trygge på at den informasjonen blir håndtert på en ordentlig måte.

Men det har altså vært en utrolig kritisk gjennomgang i mange medier, mer eller mindre kvalifisert, de siste dagene. I Nærings- og handelsdepartementet har vi hatt 34 av den typen konsulentavtaler. Vi har for øvrig redusert pengebruken på konsulentavtaler i forhold til den forrige regjering, selv om media ikke har funnet noen grunn til å gjøre noe nummer ut av det.

Men vi har vært pinlig nøyaktige (presidenten avbryter) bl.a. med den avtalen som er grunnlaget for dette spørsmålet.

Presidenten: Torbjørn Hansen – til oppfølgingsspørsmål.

Presidenten vil be alle om å følge med på klokken. Når lampen slukner, lukkes munnen.

Torbjørn Hansen (H) [10:49:26]: Jeg synes jo det blir lettere absurd når en næringsminister fra Arbeiderpartiet går amok i bruk av landets best betalte forretningsadvokater med et honorar pr. dag som ligger omtrent på linje med en industriarbeiders årslønn, for å håndtere en sak som handler om høye topplederlønnings. Det synes jeg er rimelig absurd. Hadde denne saken vært håndtert på en ryddig måte fra Regjeringens side, hadde behovet for forretningsadvokater vært betydelig mindre for statsråden.

Mitt spørsmål går på den generelle politikken i Næringsdepartementet når det gjelder bruk av eksterne rådgivere, og det går på denne saken opp mot Aker Holding-saken. Hva er årsaken til at næringsministeren leier inn konsulenter med en årslønn i honorar for å håndtere denne saken, når han ikke bruker en krone på å foreta en finansiell kvalitetssikring av et kjøp i Aker Holding på 5 milliarder kr fra Røkke-systemet?

Statsråd Dag Terje Andersen [10:50:19]: Det er altså feil at vi har gått amok i konsulentbruk. Det er faste salærer for hva en advokat skal ha betalt, og når mange av dem jobber døgnet rundt i noen døgn, blir det mange timeverk. Det er en funksjon av det.

Jeg vil for øvrig minne om at representanten Hansens partileder i fjor sommer, da denne saken var aktuell, faktisk gikk ut og krevde at jeg skulle sørge for at vi fikk en grundig gjennomgang. Men nå blir jeg altså kritisert for å ha sørget for den grundige gjennomgangen.

For øvrig har denne saken blitt gjennomgått på kryss og tvers, att og fram, bl.a. i høring i komiteen, og påstanden om at den var dårlig håndtert, er grundig drevet tilbake, selv om jeg vet at mange kommer til å fortsette å påstå det allikevel.

Jo, vi brukte eksterne konsulenter i forhold til Aker Holding-saken. Det var bl.a. de konsulentene som sa at når Aker Holdings verdi er vurdert av sju, åtte velrenommerte selskaper i Norge når det gjelder den informasjonen som er den samme vi kunne fått til (presidenten avbryter) ...

Presidenten: Ingebrigt S. Sørfonn – til oppfølgingsspørsmål.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) [10:51:33]: Denne saken ser ut til å føya seg inn i det som kan vera eit mønster. For Regjeringa har nok fleire problem, og eitt av dei er ein aukande avstand mellom liv og lære: Regjeringa er imot opsjonar og feite sluttpakkar, men dei praktiserer slike ordningar sjølve. Dei er strenge i krava til ryddighet i tilbod og innkjøp, men bryt sjølve lover og regelverk på dette området. Dei er for auka offentlegheit og openheit,

men praktiserer det motsette. Og sjølv om dette ikkje er eit brot på den lova som gjeld i dag, vil det iallfall vera eit brot på den lova som vert vedteken, og som vil tre i kraft til hausten.

Mitt spørsmål er ganske enkelt: Ser statsråden at det er særst dårleg pedagogikk å stilla klare og strenge krav til andre utan sjølv å leva opp til desse flotte ideala?

Statsråd Dag Terje Andersen [10:52:27]: Med utgangspunkt i hvordan representanten åpenbart har oppfattet ting, må kanskje pedagogikken ha vært noe dårlig. Det er jo feil at staten driver med opsjoner, som representanten nå sa. Tvert imot har vi sørget for at det har blitt stopp i inngåelse av nye opsjonsavtaler. Vi er – i anstendighetens navn – på samme måte som den forrige regjeringen var, opptatt av at de regler som gjelder for anskaffelse, selvfølgelig skal følges.

I det departementet jeg har ansvaret for, har som sagt pengebruken til den type konsulenttjenester faktisk gått ned. Vi har hatt en grundig gjennomgang av 34 avtaler, hvorav det var én avtale der det burde ha vært inngått protokoll, men der det ikke var det. Det motbeviser jo det representanten sa, at det er en hovedtrend. Det er noen få unntak fra det som er hovedregelen. Vårt embetsverk er ekstremt ryddig når det gjelder å sørge for at papirene er i orden, for vi vet jo (presidenten avbryter) ...

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Anders Anundsen (FrP) [10:53:41]: Mitt spørsmål går til den av statsrådene som har de svakeste rammevilkårene i forhold til løftene fra 2005. Jeg ser det rykker litt i foten til alle tre, men det er forsknings- og høyere utdanningsministeren som får æren denne gang.

Etter at SV inntok Kunnskapsdepartementets kontorer, har kritikken mot Regjeringens utdanningspolitikk haglet fra hele skoleverket og høyere utdanning. Det er kuttet kraftig i høyere utdanning. Det har ført til store kutt i tilbudet til studentene, og planen for oppfølging av ansatte i høyere utdanning er forsvunnet.

I Fremskrittspartiet har vi nok ment at det er SVs i utgangspunktet svært svake skole- og utdanningspolitikk som har ført til at satsingen på høyere utdanning fra denne regjeringen har vært generelt nedprioritert.

I siste utgave av bladet Utdanning får vi egentlig vår bekreftelse. Der sier den tidligere kunnskapsministeren en del om SVs utdanningspolitikk. Dette sier han på spørsmål om hva som var hans største utfordring som kunnskapsminister:

«SV manglet en helhetlig utdanningspolitikk. Som medlem i regjeringen holder det ikke for et parti bare å være mot Kristin Clemet og det hun gjorde. Mye av svaret ligger på tidligere komitéleder. Han nedvurderte systematisk kunnskap. Vi overtok rett og slett en utdanningspolitikk som var lettvent fundert og enkel å angripe. Partiledelsens to mislykkede valgkamper på skole må også ta noe av skylda. Både valgkampen i 2001 og 2003 avslørte alvorlig svikt i vår utdanningspolitikk.» På hvilken måte mener statsråden Regjeringens mange

svik overfor høyere utdanning er resultat av den politiske historien som tidligere statsråd Djupedal forteller om SVs lettvinne og enkelt angripelige utdanningspolitikk?

Statsråd Tora Aasland [10:55:37]: I samme intervju sier tidligere statsråd Djupedal at han i sin gjerning var med på å konkretisere og utforme politikken. Min gjerning som statsråd for høyere utdanning og forskning er nå konsentrert om å få både et godt grunnlag for en god høyere utdanningspolitikk og et godt grunnlag for en god forskningspolitikk.

Jeg har brukt det halve året jeg har sittet i statsrådsstolen til å skaffe meg informasjon om læringssituasjonen rundt omkring på de høyere utdanningsstedene, universitetene og høyskolene, skaffe meg informasjon om hvordan forskningen kan utføres. Jeg er fullt på det rene med at det er et behov for ressurser. Jeg arbeider kontinuerlig med den saken. Men jeg vil også peke på at det tross alt er veldig mye som er positivt, og som går svært bra i våre høyere utdanningsinstitusjoner. Vi utdanner folk til høy kompetanse. Vi driver forskning på internasjonalt nivå. Jeg er ganske stolt av å se de resultatene som kommer fra våre utdanningsinstitusjoner på ganske mange områder hvor vi må være i front når det gjelder utdanning og forskning, f.eks. innenfor globale utfordringer og viktig forskning omkring helse og velferd. Norge er langt framme takket være dyktige og kvalitativt gode forskere, professorer og studenter. Men det er klart at det her er en vei å gå. Sammen med resten av Regjeringen er det mitt arbeid nå å få dette til på en enda bedre måte framover.

SVs utgangspunkt er klart og tydelig. Det er vi hele tiden i ferd med å meisle ut til et godt grunnlag for en framtidig utdanningspolitikk.

Anders Anundsen (FrP) [10:57:20]: Det var litt vanskelig å spore svaret på spørsmålet, men jeg registrerer at statsråden i hvert fall er enig med tidligere statsråd Djupedal i historiebeskrivelsen. Det er jo verdt å merke seg.

Det er riktig at denne regjeringen har kuttet stort i høyere utdanning. Den innførte det såkalte hvileskjæret og tok bortimot 300 mill. kr fra høyere utdanning. Jeg hører at statsråden nå sier at det er behov for å tilføre ressurser til sektoren. Det mente jo også tidligere statsråd Djupedal. Han har en gripende fortelling om dette kuttet i det samme intervjuet. Jeg har lyst til å sitere fra det også:

«Men jeg sloss hardt mot kuttet på rundt 250 millioner til høyere utdanning og advarte meget sterkt Kristin Halvorsen om at vi kom til å få kritikk og tape titusener av stemmer i høyere utdanning.»

Jeg vil gjerne høre hva som gjør at statsråd Aasland har tro på at hennes stemme vil bli hørt i Regjeringen, når hennes forgjengers stemme ikke ble det.

Statsråd Tora Aasland [10:58:17]: Jeg kom inn som statsråd etter at rammene var lagt for statsbudsjettet for 2008, som vi nå er midt oppe i. På den måten har jeg ikke kunnet være med på å påvirke grunnlaget som dette statsbudsjettet er bygd på.

I de seks månedene jeg nå har vært statsråd, har jeg som sagt brukt tid og krefter på å skaffe meg nødvendig argumentasjon og informasjon i forhold til det framtidige bildet vi må tegne, og den jobben vi må gjøre i forbindelse med høyere utdanning og forskning.

Det er min klare ambisjon at vi må få et godt grunnlag for å følge opp dette i framtida. Som jeg sa i mitt tidligere svar, har vi et bra utgangspunkt. Jeg vil også minne om at det ikke har vært fullstendig mangel på satsing fra Regjeringens side i år. Vi har bl.a. bevilget penger til 350 stipendiatstillinger, noe som er ganske betydelig for disse utdanningsinstitusjonene. Så vi er på god vei.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Gunnar Gundersen.

Gunnar Gundersen (H) [10:59:24]: Når det gjelder stipendiatstillingene, gir man da heller ikke penger til basisbevilgning slik at institusjonene har råd til å ta imot disse stipendiatene.

Det er ganske interessante sitater fra tidligere statsråd Djupedal: «SV manglet en helhetlig utdanningspolitikk» og at det ikke holder «for et parti bare å være mot Kristin Clemet».

Statsråden sa at man nå hadde konkretisert dette til hva Regjeringen er for. Da framstår det jo som om man er for kutt i basisbevilgningene til høyere utdanning. Man er for å innskrenke forskningens handlingsfrihet gjennom at man disponerer forskningsmidlene fra Forskningsfondet utover hva Forskningsrådet anbefaler. Og man har strammet inn SkatteFUNN-ordningen. Det er synd å si det, men vi har gått fra tydelig og klar og offensiv politikk i forrige periode til at vi nå ser veldig klart hva man er imot, men ikke hva man er for.

Statsråd Tora Aasland [11:00:27]: Det er to dimensjoner i en diskusjon om hva en god utdannings- og forskningspolitikk er. Den ene handler om ressurser, og den andre handler om innhold. Det innholdet som skal være grunnlaget for de satsingene man skal gjøre, er det meget viktig å få avklart. Jeg mener at både Regjeringen og SV har et avklart forhold til utgangspunktet for vår kunnskapspolitikk, som handler om veldig mye som er altfor omfattende til å ta i en spørretime som dette. Men vi har selvfølgelig et klart utgangspunkt både i programmet og i Soria Moria-erklæringen.

Så kommer de utfordringene som ressursituasjonen medfører, som til enhver tid vil være en viktig oppgave å arbeide med i forbindelse med budsjettene. Jeg er i ferd med hele tiden å gjøre en innsats i forhold til dette, og kan forsikre representanten om at jeg gjør absolutt mitt beste for å få på plass også en god ressursituasjon.

Presidenten: Hans Olav Syversen – til oppfølgingsspørsmål.

Hans Olav Syversen (KrF) [11:01:33]: Det er virkelig sterk kost den tidligere kunnskapsministeren serverer om eget partis politikk og om Regjeringens manglende sat-

sing på høyere utdanning. Djupedal sier han advarte SV-leder og finansminister Halvorsen mot å innføre det såkalte hvileskjæret, med kutt på 250 mill. kr i bevilgningen til høyere utdanning. Jeg siterer hva han har sagt videre:

«Jeg kjørte også et lysbildeforedrag for regjeringen med en presentasjon av noen av de rundt 1000 kritiske artiklene og innleggene i mediene. Presentasjonen gjorde nok inntrykk, men den fikk ingen praktiske konsekvenser.»

Kristelig Folkeparti og flere med oss har advart mot de alvorlige konsekvensene kuttet kan få, og jeg spør derfor om statsråden deler denne bekymringen. Og når et virkelig pedagogisk virkemiddel som lysbildeframvisning ikke fungerer for Regjeringen, hvilke virkemidler vil denne statsråden ta i bruk for å overbevise eget parti og Regjeringen om å satse?

Statsråd Tora Aasland [11:02:34]: Jeg skal ikke kommentere virkemidler for eventuell påvirkning av Regjeringen. Jeg kan bare forsikre representanten om at jeg i de månedene jeg nå har vært statsråd, har arbeidet meget iherdig med å skaffe meg den oversikten og bygge opp tilliten i sektoren, så vi har en solid og god plattform å bygge vår kunnskapspolitikk på.

Jeg må gjenta det jeg har svart til andre representanter her, at jeg tror og vet at det gjøres mye godt arbeid rundt omkring. Jeg vet også at det er noen utfordringer som bl.a. det omtalte kuttet har ført til, men jeg vil også presisere at disse stipendiatstillingene – det strides selvfølgelig om hvor godt finansiert de er – i alle tilfelle var en god bevilgning fra storting og regjering til utdanningsinstitusjonene, og har selvfølgelig vært med på å bidra til at universiteter og høyskoler har kunnet gjøre jobben sin, nemlig å drive med god utdanning og kvalitativt god forskning.

Presidenten: Odd Einar Dørum – til oppfølgingsspørsmål.

Odd Einar Dørum (V) [11:03:46]: Jeg skal ikke ta opp forskningen generelt, eller den nåværende regjeringspolitikk på det området, for det kan vi diskutere på fredag, men i dette intervjuet med tidligere statsråd Djupedal sier han også noe som må forstås på følgende måte: at han har sørget for at hans etterfølger har kommet til dekket bord.

Da må jeg få lov til å spørre statsråden: Synes statsråden at det er dekket bord når vi i fjor hadde en nedgang i søkningen til allmennlærerutdanningen på 16–17 pst., og i år har en nedgang når det gjelder alle lærerutdanningene, både det femårige løpet, faglærerene og allmennlærerene, slik at vi, hvis vi skal stole på avisen Vårt Land, har hatt en halvering siden 1996? Er dette å komme til dekket bord, når vi samtidig vet at vi vil mangle lærere om noen år på grunn av at mange nærmer seg aldersgrensen, når vi vet at regjeringspartiene har stemt ned alle forslag i Stortinget om å rekruttere? Føler statsråden at hun kom til dekket bord når det gjaldt å rekruttere lærere til den norske skolen?

Statsråd Tora Aasland [11:04:40]: Jeg er veldig klar over at vi har noen utfordringer når det gjelder både rekruttering av lærere og andre viktige yrkesgrupper. Jeg er fullt klar over at vi også har fått gode innspill fra opposisjonen, ikke minst fra Venstre, i forhold til dette, og vi skal diskutere noe av dette i en debatt senere denne uken.

Utfordringene har vært der hele tiden, og det som har vært gjort tidligere, har lagt et grunnlag for det vi nå gjør. Det har ikke manglet på tiltak, og det vi er opptatt av i denne regjeringen og for mitt vedkommende når det gjelder høyere utdanning akkurat nå, er å få så godt helhetlig grep som mulig, ikke bare et stykkevis og delt, men et helhetlig grep om de forskjellige utdanningene. Når det gjelder lærerutdanningen, handler det også om rekruttering – en særdeles viktig side ved det hele – det at vi tar sikte på å få ikke bare tilstrekkelig med lærere, men godt kvalifiserte lærere. Det vil vi komme tilbake til i senere diskusjoner, men det som har vært det aller viktigste for meg, er å se det helhetlige grepet i dette.

Presidenten: Vi går til siste hovedspørsmål – Jan Petersen.

Jan Petersen (H) [11:05:55]: Mitt spørsmål går til forsvarsministeren.

For et par uker siden gav forsvarssjefen et intervju til Norsk Telegrambyrå hvor det bl.a. heter om den umiddelbare budsjettutviklingen:

«Vi må kutte i øvelser, trening, forbruk av drivstoff og ammunisjon, flytimer, seilingstimer og øvingsdøgn i hæren.»

Og han sier bl.a. om virkningen av dette:

«En av hovedutfordringene ved å kutte i trenings-tilbudet til for eksempel flygere, er at de vil miste sertifikatet ved for få flytimer.»

Dette er jo en meget dramatisk beskjed, som åpenbart går ut over Forsvarets operative evne, men også ut over motivasjon og rekruttering, for det er åpenbart at flygere uten sertifikater neppe vil trives i Forsvaret. Dette er ikke noe som lar seg løse ved å skape balanse i Forsvaret på kort sikt. Dette er et problem som man må ta tak i nå for å løse det på kort sikt.

Mitt spørsmål til forsvarsministeren er: Hvilke tiltak vil hun foreta på kort sikt, slik at denne meget dramatiske situasjonen ikke skal oppstå?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:07:19]: Alle departement og alle regjeringer må styre etter de budsjettene de har. Det er ikke slik at vi har mindre ressurser tilgjengelig, men vi har en høy aktivitet i Forsvaret, vi har et stort utenlandsengasjement, som selvfølgelig sliter på hele organisasjonen.

Når det gjelder våre flyvere, er de ikke i nærheten av å miste sertifikat av ressursmessige grunner. I inneværende år har vi ikke gjennomført Cold Response. Det er flere grunner til det. Det er både ressursmessige grunner og dette med at vi skulle innføre et nytt økonomistyringssystem, som i veldig stor grad beslagla de samme personene i organisasjonen.

Vi er i en situasjon nå hvor jeg tror mange er. Vi ser det på utbygging, vi ser det på materiellanskaffelser – ting blir dyrere, og vi må hele tiden avpasse aktiviteten vår etter det. Når det gjelder driften generelt, vil jeg ikke si at den er nede på noe uforsvarlig nivå, slik at det er grunn til å rope varsko. Men dersom vi ikke klarer å få til en langtidspan som også er i stand til å balansere ressursbruken, slik at vi har et skikkelig forhold mellom den aktiviteten vi legger opp til, de ressursene vi har, og den økonomien vi legger inn, så vil vi komme i en veldig, veldig vanskelig situasjon.

Jan Petersen (H) [11:09:01]: Det jeg fikk ut av dette svaret, var at statsråden ikke har tenkt å foreta seg noe som helst med dette, og ikke ser noen dramatik i situasjonen. Da vil jeg gjerne gjenta hva forsvarssjefen egentlig sier. Det han sier, er at vi må kutte i øvelser, trening, forbruk av drivstoff og ammunisjon, flytimer, seilingstimer og øvingsdøgn i Hæren.

Alt dette dreier seg om Forsvarets operative evne. Mener virkelig forsvarsministeren på alvor at man kan leve med et forsvar som kan beskrives på den måten forsvarssjefen her tydelig gjør?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:09:37]: Jeg vil minne om at Forsvaret i år bruker ca. 31 milliarder kr til sin virksomhet. Veldig mye av den virksomheten er selvfølgelig operativ virksomhet og også øving og trening. Jeg har senest i dag sett en oversikt over dagens øvingsaktiviteter, som omfatter alle forsvarsgrener.

Skal man på kort sikt gjøre endringer i et budsjett, må man ta det på driften – det må alle – ut fra det budsjettet man har. Jeg vil ikke si at vi er nede på et uforsvarlig nivå, men dette er en bekymring på sikt dersom vi ikke får en langtidspan som har en balanse mellom aktivitet, antall personell vi har i Forsvaret, og de økonomiske ressursene som stilles til disposisjon.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Per Ove Width.

Per Ove Width (FrP) [11:10:45]: At Forsvaret er på etterskudd, er det ingen tvil om. Det hjelper ikke å bruke mye penger når det tydeligvis ikke er nok. I en artikkel i Aftenposten fra 24. april i år kan vi lese at Forsvaret er på etterskudd bl.a. når det gjelder utdanning av soldater til utenlandsoppdrag og innkjøp av utstyr som gjør styrkene i Afghanistan bedre rustet til å møte et mer alvorlig trusselbilde. Generalinspektøren har ifølge samme artikkel varslet at det blir langt færre norske soldater i utenlandsoppdrag i 2009.

Kan vi igjen oppleve at regnskapet for 2008 vil bli av samme karakter som vi har sett tidligere år, som faktisk resulterte i at generalinspektøren for Hæren måtte gå? Og er det riktig at det allerede nå er satt restriksjoner på budsjettet for 2008, slik at vi ikke kan oppfylle det vi skulle gjøre i Afghanistan med hensyn til nå å sette inn innsatsstyrker på ca. 30 mann, som altså ikke kan deployeres på grunn av at det ikke er penger?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:11:54]:

Dette var mange spørsmål å besvare på kort tid.

Jeg har lyst til å si at så lenge jeg har vært statsråd, har det vært budsjettkontroll i Forsvaret, og vi har vært opp-tatt av å styre virksomheten. Det er en stor virksomhet, det har vært stor aktivitet, og man må styre med de budsjette-ene og de ressursene man har. Men det har ikke gått ut over aktiviteten. Vi har hatt en aktivitet som har vært for-svarlig i forhold til de oppdragene vi har hatt. Det gjelder spesielt forberedelser til internasjonale operasjoner.

Når det gjelder generalinspektøren for Hærens uttalel-ser om belastningen i Hæren, dreier det seg om enkelte grupper i Hæren som har vært sterkt belastet.

Jeg har også lyst til å minne om at vi for tiden har nesten 700 soldater i Afghanistan, veldig mange også fra andre forsvarsgrener. Vi har spesialstyrker i Afghanistan, vi har et stort helikopterbidrag, vi har personell fra FLO og også fra Heimevernet. Så det er mange som bidrar i Afghanistan.

Presidenten: Erna Solberg – til oppfølgingsspørsmål.

Erna Solberg (H) [11:13:05]: Jeg hører en forsvars-minister som snakker mye. Men den beskrivelsen som for-svarssjef Diesen gir, dreier seg ikke om noe som ligger ute i fremtiden, eller de langsiktige konsekvensene. Det er neste års budsjett, lest ut fra hva Regjeringen har skissert i langtidsprogrammet for Forsvaret. Det er der han sier at man må kutte på de operative områdene. Det er der han sier at det blir mindre til øvelse og trening, forbruk av driv-stoff og ammunisjon. Det er der han uttrykker bekymring for om flyverne beholder flysertifikatene sine for å fly til treningstimer. Og det er lest ut fra de prioriteringene som forsvarsministeren og Regjeringen har gjort i det som nå er lagt frem for Stortinget til behandling.

Da er mitt spørsmål: Er forsvarsministeren komfortabel med at den mangelen på prioritering og den mangelen på vilje til å øke bevilgningene som Regjeringen står for, kommer til å ha denne typen utslag, som altså kommer til å gjøre at våre soldater vil være mindre rustet til å stå i vanskelige oppdrag i fremtiden?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:14:08]:

Våre soldater skal ikke være, og vil ikke være, mindre rus-tet til de oppdragene de har og skal ha i fremtiden. Det er vår fremste oppgave å sørge for at de soldatene vi sender ut, er godt nok trent, godt utrustet til dette. Hvis repre-sentanten Solberg hadde lest langtidsplanen som nå er til behandling i Stortinget, ville hun ha sett forsvarssjefens kommentar bak i den langtidsplanen. Den gjelder faktisk fra 2009. Der står det at hvis man får til den langtidsplan-en slik som det er tenkt, så vil det være et samsvar, og vi vil få et godt forsvar. Men her er jo hele bekymringen at man ikke skal klare å få til det store, brede vedtaket i Stortinget som gir samsvar mellom ressurser og de midler som stilles til disposisjon.

Presidenten: Den muntlige spørretimen er dermed over, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Til representantenes orientering vil pre-sidenten meddele at det i dag ikke foreligger noen endrin-ger i den oppsatte spørsmålslisten, noe også Regjeringen fortjener ros for.

Spørsmål 1

Svein Flåtten (H) [11:15:50]: Mitt spørsmål til finans-ministeren er slik:

«Sparingen i norsk økonomi er lav. Da renten 23. april ble hevet for fjortende gang under denne regjering, sa vi-sesentralbanksjef Jan F. Qvigstad at et viktig element i normaliseringen av norsk økonomi er en normalisering av spareraten. Økonomiske eksperter støtter Norges Bank i dette synet.

Er statsråden enig med Norges Bank i synet på at for lav sparing holder renten høyere enn den kunne vært, og hvilke virkemidler tenker statsråden å bruke for å endre på den situasjonen?»

Solveig Horne hadde her overtatt presidentplas-sen.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:16:43]: Norges spa-ving er høy i et internasjonalt perspektiv. I perioden 2000–2007 lå sparingen på rundt 35 pst. av BNP. Blant OECD-landene er det bare Sveits og Korea som sparer til-nærmelsesvis så mye av BNP som Norge. Husholdninge-nes sparing har imidlertid falt de siste årene og ligger nå på det laveste nivået siden midten av 1980-tallet. Nedgan-gen i husholdningenes sparing må bl.a. ses i sammenheng med at renten har vært svært lav over flere år. Det er grunn til å tro at en normalisering av rentenivået også vil bidra til at sparingen tar seg opp.

Løpende statistikk tyder på at den sterke veksten i for-bruket gjennom de siste årene nå er i ferd med å dempes. Finansdepartementet anslår i Nasjonalbudsjettet 2008 en oppgang i husholdningenes sparerate fra 2007 til 2008. Fi-nansdepartementet vil legge fram nye anslag for utvik-lingen i norsk økonomi i revidert nasjonalbudsjett, som legges fram 15. mai. I Økonomisk utsyn over året 2007 anslår Statistisk sentralbyrå en økning i husholdningenes sparerate på vel 4 prosentpoeng fra 2007 til 2010.

For husholdninger med gjeld trekker høyere rente en-tydig i retning av høyere sparing. Både økonomisk teori og tidligere erfaringer kan derimot tilsi at skattestimule-ring av bestemte spareprodukter først og fremst påvirker sammensetningen av sparingen og ikke samlet sparing. En grunn er bl.a. at slike ordninger særlig benyttes av perso-ner med relativt høy inntekt eller formue. Som virkemid-del for å få økt pensjonssparing er derfor slike ordninger lite effektive. Slike ordninger har også dårlige fordelings-virkninger, noe bl.a. erfaringene med IPA viser. En mer effektiv måte å øke pensjonssparing på er f.eks. innfø-ring av obligatorisk tjenestepensjon. Fordelingseffektene av slike ordninger er også langt bedre.

Svein Flåtten (H) [11:18:41]: Jeg takker for svaret. Jeg oppfatter svaret slik at finansministeren – ikke overraskende – mener at skattestimulanser bare gir vridninger i sparingen og ikke øker sparingen. Men så er jeg også litt overrasket over at finansministeren nå synes stort sett å støtte seg på at får vi en høyere rente, får vi også en høyere sparing. Jeg håper ikke da at man ønsker at renten blir høyest mulig, for det er ikke bare folk som sparer, som er avhengig av renten, men også de som skal betale renter på sine forpliktelser.

Da skjønner jeg at finansministeren ikke har noe særlig til overs for skattestimulanser, og det er for så vidt ikke noe nytt. Men mener finansministeren at det er bra å øke skatten på sparing, og at det er et tjenlig verktøy hvis vi synes sparingen er for lav?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:19:44]: Det kan jo ikke være noen overraskelse for representanten Flåtten at et unormalt lavt rentenivå, langt under det som er et normalt rentenivå, også kan ha påvirkning på sparing. Det er ikke akkurat noen stimulans for folk til å spare. Det betyr at et mer normalt rentenivå også kan ha den virkningen at sparingen tar seg opp. Men det er selvfølgelig en viktig utfordring for vår regjering at vi klarer å holde både et historisk høyt sysselsettingsnivå og en historisk lav arbeidsløshet samtidig som ikke renten øker utover det som Norges Bank nå har lagt fram i sin rentebane.

Når det gjelder den totale sammensetningen av skattepolitikken, er det viktigste i den forbindelse å sikre en mest mulig rettferdig fordeling.

Svein Flåtten (H) [11:20:40]: Nå er det slik at denne regjeringen og finansministeren har økt skattene på veldig mange typer sparing – på eierskap i norsk næringsliv gjennom økning av beskatningen av aksjer, på sparing i IPA, på sparing i bolig ved at ligningsverdien øker, og også andre typer sparing. Totalt sett er jeg litt overrasket over at man mener at det er gunstig for sparingen. Jeg skjønner at man ikke vil skattestimulere, men jeg har vanskeligheter med å forstå at man vil øke skatten på sparing. Kan finansministeren si noe om man ønsker å gå videre på denne økningen i skatten på sparing? Synes man at resultatene er så gode at man vil fortsette den veien?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:21:37]: Når det gjelder formuesskatten, er den totale virkningen av det som Regjeringen har gjort – det er ganske riktig som representanten Flåtten sier – en skjerpelse av beskatningen av aksjeformue. Det har en veldig klar fordelingsvirkning, fordi vi vet at aksjeformue er skjevt fordelt. Men de pengene har vi brukt til å øke bunnfradragene, og det har ført til at mange vanlige mennesker med veldig små formuer har fått økt stimulans til sparing. Så jeg tror at representanten Flåtten bør ha et mye mer nyansert syn på spareeffekten av de omleggingene i formuesskatten som Regjeringen har foretatt.

Når det gjelder hvordan skatteforslagene fra Regjeringen kommer til å se ut for neste år, vet representanten utmerket godt at det kommer jeg ikke til å gå inn på. Men

vi jobber hele veien for å få til et stadig mer rettferdig skattesystem.

Spørsmål 2

Per Roar Bredvold (FrP) [11:22:48]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til forsvarsministeren:

«Forsvaret kvitter seg med mye eldre utstyr, bl.a. fem fregatter. Måten disse blir fjernet på, kan diskuteres. Mens verden betaler godt for stål, velger Forsvaret å senke disse i havet. Miljømessig er vel dette også noe merkelig i den miljøbevisste hverdagen vi lever i.

Er statsråden fornøyd med at man kvitter seg med utstyr på denne måten, når man faktisk kunne selge det og derved tilføre Forsvaret flere økonomiske midler?»

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:23:18]: Det er riktig at Forsvaret benytter noen av de utrangerte fregattene til målfartøyer i forbindelse med øvelses- og testskytinger. For Forsvaret har disse fartøyene ingen operativ verdi utover anvendelsen som målfartøyer. KNM «Oslo» ble hugget opp etter havari i 1994, KNM «Narvik» er museumsskip i Horten, KNM «Bergen» og KNM «Trondheim» ligger i Ramsund og er klargjort som målfartøyer. I 2002 ble KNM «Stavanger» senket av en torpedo fra ubåten KNM «Utstein». I forkant av senkingen ble det gjennomført en miljøsertifisering av fartøyet, som bl.a. innebar at fartøyet ble ribbet for utstyr, rengjort og rensset for olje og andre kjemikalier.

Rapporter fra Forsvarets forskningsinstitutt knyttet til miljøsertifisering av målfartøyer kartlegger eventuelle miljøkonsekvenser som kan oppstå. Disse rapportene har konkludert med at området rundt et senket målfartøy ikke blir påvirket i nevneverdig grad. Forsvaret har investert betydelige ressurser i utviklingen av «Nytt sjømålsmissil» til de nye fregattene og missiltorpedobåtene, og erfaringer viser at testfyringer er svært viktige for å sikre operativiteten til slike våpensystemer. Intensjonen med missilfyringer er ikke å senke målfartøyene, selv om dette ikke kan utelukkes, men å benytte disse gjentatte ganger. Det skal innhentes tillatelse til å gjennomføre missilfyringer i hvert enkelt tilfelle.

Forsvaret har foretatt kostnadsberegninger som viser at det er kostnadsbesparende for Forsvaret å anvende utrangerte fregatter som målfartøyer sammenlignet med å leie inn målfartøyer. NSM-prosjektet har ved flere anledninger leid inn målfartøyer for å kunne gjennomføre testfyringer. Erfaringene fra disse samt kostnadsanslag viser ifølge Forsvaret at bruk av de to gjenværende fregattene som målfartøyer vil være det mest kostnadseffektive alternativet.

Jeg vil understreke at det er svært viktig for Forsvaret å kunne gjennomføre testfyringer mot målfartøyer, av hensyn til både mannskapets og materiellets operativitet. Forsvaret opplyser at valgte løsninger for bruk av enkelte utrangerte fregatter som målfartøyer vil gjennomføres i henhold til de retningslinjer og miljøkrav som foreligger. Videre informerer Forsvaret om at dette er den mest

kostnadseffektive måten for Forsvaret å ivareta behovet for testfyringer på, selv med høye stålpriser i dagens marked.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:25:57]: Jeg takker statsråden for svaret. Et slikt fartøy veier 1 745 tonn. Det er klart at det er ganske mange kilo stål vi prater om, og også andre metaller, og det forbauser meg det statsråden sier, når jeg vet at det finnes firmaer som vil kjøpe disse båtene for å hogge dem opp og bruke de ressursene. Jeg vet at Forsvaret leier inn målfartøyer, men jeg kan ikke tro at det er dyrere enn å selge båtene og bli kvitt dem på en miljømessig forsvarlig måte. Så spørsmålet mitt er: Vet statsråden hvor mye vi kunne fått for et slikt fartøy til opphogging? Statsråden sa at det var foretatt beregninger, så hvor mye kunne vi ha fått for et slikt fartøy sett opp mot hva det koster å leie? Statsråden sier at det koster mer å leie.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:26:57]: Ifølge Forsvaret er det mellom 500 og 1 000 tonn stål i fregattene, og det betyr at man kan få en inntekt på mellom 2 og 4 mill. kr. Til sammenligning koster det å leie et målfartøy pr. dag 101 000 euro, slik at det er kostbart å leie. Her er det to forhold det må tas hensyn til. Det ene er behovet for testfyring, og da trenger man også målfartøyer, og det andre er at dette også er den mest kostnadseffektive måten å avhende gamle fregatter på.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:27:47]: Formann Knut Grinde i Fosen Gjenvinning sier at en slik fregatt inneholder netto 1 000 tonn stål, i tillegg til andre metaller som kobber, messing og aluminium. Han sier: «Å senke disse er ressursløsning. Det er gode metallpriser for tiden, og fregatten kunne bli smeltet om og dermed blitt til noe nyttig». I tillegg har vel Forsvaret et miljøperspektiv på dette også, vil jeg tro. Jeg vil tro at forsvarsministeren ikke er fornøyd med at havets bunn skal være en krigskirkegård for gamle skip, og Forsvaret har vel også et ansvar for ikke å spre rundt seg med avfall på en kanskje noe uheldig måte. For det er klart at å senke et skip, selv om det er rensset for farlige stoffer, er ikke bra for naturen. Og ifølge Soria Moria-erklæringen er vel Regjeringen en miljøregjering?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:28:44]: Forsvaret har et veldig sterkt søkelys på miljø i all sin virksomhet. Det vi forholder oss til her, er jo beregninger som gjøres på Forsvarets forskningsinstitutt, og de er sterkt inne og førende med hensyn til hvordan denne avhendingen skjer. Jeg bare gjentar at Forsvaret har behov for å ha målfartøyer for sine testfyringer. Det er ikke noe mål i seg selv at de skal senkes, det beste er om de kan brukes mange ganger som målfartøyer.

Jeg vil også si til det som var spørsmålet med hensyn til økonomi, at der har jo også de tallene jeg har gitt, vist at dette er en lønnsom måte å gjøre det på, særlig fordi man også er avhengig av disse målfartøyene, som da har vært miljøsertifisert før de benyttes.

Spørsmål 3

Martin Engeset (H) [11:30:07]: Jeg har følgende spørsmål til miljø- og utviklingsministeren:

«Gjennom Moss Avis har det fremkommet at selskapet Movar IKS gjennom årene 2004, 2005, 2006 og 2007 har overskredet den fastsatte konsesjonsgrense for deponering av avfall med opptil 75 prosent. Fylkesmannen i Østfold har fastsatt en øvre grense på 40 000 tonn, mens selskapet i 2007 har deponert 70 000 tonn.

Hva vil statsråden gjøre for å påse at de statlige regionale miljømyndigheter (fylkesmannen) følger opp at gitte konsesjonsvilkår etterleves, og at alvorlige brudd på konsesjonsbestemmelsene får konsekvenser?»

Statsråd Erik Solheim [11:30:55]: La meg først takke representanten Engeset for å ta opp denne viktige saken for folk i Mosseregionen, og dermed også bidra til det nødvendige presset for å få stoppet denne forurensningen.

Alle deponier for avfall skal ha tillatelse etter forurensningsloven. Det er svært viktig at avfallsanleggene drives i henhold til de vilkårene som settes i tillatelsen. De overskridelser av konsesjonsgrensen for deponering av avfall som har skjedd ved avfallsanlegget til Movar IKS, er ulovlige og uakseptable. Det er fylkesmannen som behandler søknader om tillatelse til deponering av avfall, og som har ansvar for å føre tilsyn med at vilkårene i tillatelsen overholdes.

Det sier seg selv at det er grenser for hvor langt statsråden kan gå inn i saken, men jeg nevner på generelt grunnlag at miljøvernmyndighetene har ulike virkemidler å ta i bruk for å sikre at konsesjoner overholdes. Forurensningsloven gir hjemmel til å fatte vedtak om tvangsmulkt for å sikre etterlevelse av tillatelsen, samt vedtak om omgjøring eller tilbakekall av tillatelsen. Normalt er det likevel tilstrekkelig med mindre inngripende virkemidler for å sikre at konsesjonen etterleves, slik som gjennomføring av tilsynsaksjon og annen oppfølging av avfallsdeponiet.

Vi er blitt informert om at fylkesmannen i Østfold tidligere i vår var på tilsynsaksjon hos Movar IKS etter klage på luktulempet i området rundt deponiet. I rapporten fra fylkesmannen etter tilsynsaksjonen konkluderes det med at det trolig er en sammenheng mellom luktulempene og de overskridelsene som skjedde ved deponiet i 2007. Dette er veldig uheldig. Umiddelbart etter tilsynsaksjonen ble fylkesmannen forsikret fra Movar IKS om at mengden avfall som går til deponiet i 2008, skal holdes under den fastsatte grensen på 40 000 tonn. Movar IKS er et interkommunalt avfallsselskap, og jeg er kjent med at saken også følges opp lokalt i Moss kommune. Jeg vil understreke at avfallsselskaper som bryter konsesjonsvilkårene, undergraver regelverket for avfallshåndtering. Brudd på konsesjonsvilkårene kan få negative miljøkonsekvenser og medføre ulemper for nærmiljøet og lokalbefolkningen.

På bakgrunn av den informasjonen jeg nå har fått, har jeg tillit til at fylkesmannen i Østfold nå følger opp saken overfor Movar IKS.

Martin Engeset (H) [11:33:19]: Jeg takker statsråden for svaret. Jeg er glad for at statsråden så tydelig sier at dette er ulovlige og uakseptable brudd på bestemmelsene.

Det er jo slik at offentlige myndigheter ofte er svært påpasselige med å påse at næringslivet og private overholder alt som er av lover, regler og bestemmelser. I dette tilfellet derimot ser vi at den interkommunale avfallsplassen i årevis har overskredet konsesjonsgrensene, og har informert fylkesmannens miljøvernavdeling om dette, men overskridelsene har fått lov til å fortsette år etter år, uten at fylkesmannen har løftet en finger. Er statsråden fornøyd med at statens regionale miljømyndigheter på denne måten har sittet med hodet under armen og armen i bind, for å si det litt enkelt?

Statsråd Erik Solheim [11:34:10]: La det ikke være det minste fnugg av tvil om at representanten Engeset og jeg er enige om at det ikke er en unnskyldning for å gjøre noe ulovlig eller forurense at man er statlig, kommunal eller interkommunal. Nøyaktig på prikken de samme krav skal stilles til alle virksomheter, enten de er helt private, halvt private eller kvart private, enten de er kommunale, interkommunale eller statlige. Alle skal holde seg til det regelverket som gjelder i Norge.

Det er vanskelig for meg å ta stilling til hvorvidt fylkesmannen burde grepet inn på et tidligere tidspunkt. Det viktige nå er at vi har fått en klar forsikring fra fylkesmannen i Østfold om at saken nå følges opp overfor Movar. Selskapet har forsikret at de fra nå av skal holde seg innenfor de regler som er fastsatt. Vi skal selvsagt være i løpende dialog med fylkesmannen for å forsikre oss om at det tilsynsansvaret fylkesmannen har, blir iverksatt fullt ut fra nå av.

Martin Engeset (H) [11:35:12]: Jeg takker for det tilleggs svaret. Det er mye som tyder på at en del kommunale avfallsplasser legger seg så lavt i pris når det gjelder deponavgiften, at de tiltrekker seg betydelige mengder avfall fra et stort geografisk område, langt utenfor sitt eget geografiske nedslagsfelt. Dette skaper en slags avfallstrafficking, som bidrar til høye utslipp ved transport, langt lavere sorteringskrav enn hva som er miljømessig riktig, og i siste instans en undergraving av de tverrpolitiske målsettingene i avfalls- og miljøpolitikken. Kan statsråden sitte rolig som miljøvernminister for et miljøparti som SV og se på dette?

Statsråd Erik Solheim [11:36:02]: Jeg er enig med representanten Engeset i at spørsmålet om avfallshåndtering er et tema hvor det er mye ugjørt i Norge, og hvor vi gradvis vil måtte få et strengere regelverk. Vi må få til bedre håndtering av dette. Et forslag om forbud mot deponering av nedbrytbart avfall er til behandling i Miljøverndepartementet, og det vil føre til utbygging av alternativt behandlingsskapasitet. Det foreligger også planer for utbygging av behandlingsanlegg over hele landet. Avfallet skal i framtiden materialgjenvinnes, og det skal gjenvinnes som energi gjennom forbrennings- og biogassproduksjon. Så jeg er enig i det grunnleggende som Engeset

trekker opp, at dette er et område hvor vi har en betydelig jobb å gjøre framover, både i Moss og nasjonalt.

Spørsmål 4

Gunnar Gundersen (H) [11:37:03]: Mitt spørsmål går til miljø- og utviklingsministeren:

«Riksantikvaren har varslet fredning av Glåmbrua i Elverum. Brua er tidstypisk, men har aldri blitt betraktet som noen estetisk nytelse. Brua er en svært sentral ferdselsåre gjennom Elverum og for trafikk til Trysil som skidestinasjon. Det er bare et tidsspørsmål før man må finne nye løsninger med større kapasitet for trafikk over Glomma og gjennom Elverum. Frykten er nå stor for at fredningsønsket skal skape problemer i så måte.

Er statsråden enig med Riksantikvaren i hans vurderinger?»

Statsråd Erik Solheim (11:37:38): Jeg vil først presisere at Glåmbrua ble fredet av Riksantikvaren ved forskrift 17. april 2008 med hjemmel i kulturminneloven § 22a. Fredningen er vedtatt på bakgrunn av Statens vegvesens forslag til verneplan. Verneplanen er utarbeidet i samråd med Riksantikvaren.

Fredningen av Glåmbrua er en del av et større fredningsarbeid hvor 40 av bruene til Statens vegvesen er blitt forskriftsfredet. Fredningen er en oppfølging av prosjektet Statens kulturhistoriske eiendommer. Prosjektet forutsetter en gjennomgang av alle statlige eiendommer med sikte på å ivareta et representativt utvalg kulturminner for framtiden.

Formålet med denne fredningen er å bevare et utvalg veirelaterte byggverk og anlegg som er representative for den historiske utviklingen av veinettet i Norge fra omkring 1537 og fram til i dag. Statens vegvesen utarbeider nå en forvaltningsplan som skal beskrive hvordan fredningen av bruene skal følges opp i praksis. Forvaltningsplanen vil danne grunnlaget for framtidig bruk av Glåmbrua.

Kommunen har vært høringsinstans under arbeidet med fredningen og forvaltningsplanen. Det framgår av forslaget til forvaltningsplan at vernet ikke er til hinder for en eventuell utvidelse av brua eller ny bru i tillegg.

La meg også legge til at jeg vil ikke ta stilling til hvorvidt Glåmbrua er et spesielt vakkert byggverk eller ikke, men det er klart at ved fredning av gamle byggverk i Norge kan man vanskelig ha det utgangspunktet. Det vil det normalt være delte meninger om, lokalt og nasjonalt, og det er åpenbart at vi har en rekke industrieiendommer og mange andre ting, f.eks. bygg fra arkitektoniske epoker, som ikke nødvendigvis tiltaler meg personlig, men som det kan være god grunn til å verne – selv om jeg måtte mene at de ikke er pene, og også om representanten Gundersen måtte mene at de ikke er verdens vakreste byggverk.

Gunnar Gundersen (H) [11:39:36]: Det var godt statsråden mjuket opp svaret sitt med den siste kommentaren.

Han sa i og for seg at dette hadde vært på kommunal

høring, og at man skulle samarbeide lokalt. Da er det litt selvmotsigende at man faktisk freder den ene brua som man lokalt ikke har vært innstilt på skal bli fredet. Det er tre bruer over Glomma ved Elverum, og to av dem har kommunen ønsket å vurdere å frede, og så er det den tredje som man freder. Den er faktisk en helt sentral ferdselsåre, og det er veldig vanskelig å finne rom rundt.

Vi mangler jo ikke akkurat instanser som har innsigelsesrett i forhold til lokaldemokratiet, og de vurderer ut fra sine egne særhensyn. Så sitter kommunen igjen og må ta belastningen og prøve å finne en vei gjennom alt dette. Ser statsråden at her er det en alvorlig utfordring i forhold til lokaldemokratiets mulighet til å finne handlingsrom for sin egen utvikling og infrastruktur?

Statsråd Erik Solheim [11:40:39]: Jeg tror vi må akseptere at når det gjelder kulturminnevern, er det et faglig element, hvor man må akseptere at Riksantikvaren kan gå inn og frede også i situasjoner hvor det lokalt ikke skulle være stemming for det. Jeg går hver eneste dag forbi Gamle Aker kirke i Oslo, som jeg tror samtlige mennesker i Norge i dag vil mene er et verneverdig bygg, men bystyret i Kristiania vedtok i sin tid at man ikke hadde råd til å verne den. Hvis man skulle ha fulgt lokaldemokratiet den gangen, ville vi ikke hatt noen Gamle Aker kirke i Oslo. Hva man i gitte historiske perioder mener er verneverdig, vil endre seg. Smak og behag endrer seg. Av alle disse grunner har vi Riksantikvaren for å kunne gå inn og gjøre en faglig vurdering av hva man bør verne. Men – og det er viktig i denne saken – det skal legges til rette for at det ikke skal ha noen betydning for trafikkavviklingen over Glomma.

Gunnar Gundersen (H) [11:41:33]: Jeg synes det er betryggende at man kan ta hensyn til det. Når det gjelder sammenlikningen mellom Gamle Aker kirke og brua i Elverum, blir det å dra det litt langt. Jeg tror nok man vil se tilbake på brua i Elverum som noe som representerer noe tidstypisk, og da er det kanskje noe tidstypisk dumt, for nå går man egentlig og håper på en ny storflom i Elverum som kan ta med seg hele brua. Det er faktisk den eneste brua jeg har sett som er planlagt så lav at den ikke tåler en skikkelig flom. Det var fare for den i 1995.

Jeg synes statsråden i og for seg har mjuket opp svaret lite grann, og at man ikke setter bom stopp for all utvikling rundt brua. Men jeg vil også be om at man er litt varsom med å gå inn med denne type vedtak i så sentrale infrastrukturspørsmål i en kommune som også er i en fase hvor man har utredet framtiden til den åren som her blir fredet midt oppi prosessen.

Statsråd Erik Solheim [11:42:34]: Slik jeg forstår formalitetene, skal Statens vegvesen lage en forvaltningsplan som vil være avgjørende for den framtidige bruk og utnyttelse av brua. Denne forvaltningsplanen skal så godkjennes av Riksantikvaren for dette spesifikke, men det framgår veldig tydelig av papirene at man skal sikre dette på en måte som ikke innebærer noen store ulemper for trafikkavviklingen.

Ellers vil jeg ikke bestride representanten Gundersens lokalkompetanse med hensyn til om denne brua burde eller ikke burde forsvinne i Glomma. Det vet representanten Gundersen mye bedre enn jeg, men jeg vil likevel minne om at hva man i forskjellige epoker har sett på som verneverdig, har vært veldig forskjellig. Mange av de flotteste byggene, bruene, kirkene vi har i Norge i dag, var sett på som absolutte rivningsobjekter i tidligere tider. Det var i sin tid planlagt en seksfelts motorvei rundt Slottet her i Oslo, noe som hadde betydelig oppslutning i Oslo kommunestyre den gangen. Jeg tviler på at noen tenkende mennesker ville synes det var fornuftig i dag.

Spørsmål 5

Borghild Tenden (V) [11:43:57]: Jeg har følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Mange kommuner, bedrifter og organisasjoner er engasjert i utviklingen av alternative og klimavennlige drivstoff. Flere av disse har gått sammen i prosjektet å realisere en hydrogenvei mellom Stavanger og Oslo. Flere ser arbeidet for en mer miljøvennlig framtid i sammenheng med et potensial for næringsutvikling. Mange av prosjektene ligger imidlertid på vent på grunn av manglende bevilgninger over statsbudsjettet.

Hvordan vil statsråden medvirke til realisering av «Hydrogenveien»-prosjektet?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:44:30]: Regjeringa prioriterer større summer til alternative og klimavennlige drivstoff enn det som har skjedd under noka tidlegare regjering i dette landet.

Det er store miljøgevinstar å hente gjennom å utvikle nye teknologiar som er meir energieffektive og meir miljøvenlege. Regjeringa prioriterer difor høgt tiltak og verkemiddel som kan framskande bruken av nye drivstoff og teknologiar som kan redusere CO₂-utslepp og andre miljøskadelege utslepp frå transportsektoren.

I 2008 har Regjeringa løyvd 33,6 mill. kr til prosjekt knytte til FoU og demonstrasjon av nye og meir miljøvenlege drivstoff- og transportteknologiar over Samferdsledepartementet sitt budsjett. Løyvinga i 2008 utgjør ein rekordstor auke på over 10 mill. kr, eller 45 pst., samanlikna med løyvinga i 2007.

Samferdsledepartementet sin stønad til FoU innan miljøvenlege transportteknologiar vert kanalisert gjennom Noregs forskingsråd og RENERGI-programmet. Det er Forskingsrådet som fordeler midlane mellom dei ulike FoU-aktivitetane og avgjer kor mykje som skal tilkome f.eks. HyNor-prosjektet, og kor mykje som skal løyvast til andre prosjekt.

Gjennom fleire år har hovudparten av stønaden gått til HyNor og andre hydrogenprosjekt. Frå 2007 til 2008 har Samferdsledepartementet sin stønad gjennom Forskingsrådet til hydrogenprosjekt auka frå 17,3 mill. kr til om lag 19,3 mill. kr. Løyvingane til HyNor auka frå 6,5 mill. kr i 2007 til 9,2 mill. kr i 2008. Samtidig har Regje-

ringa og styrkt stønaden til forskning på andregenerasjons biodrivstoff.

Eg er òg glad for utfallet av klimaforliket, der det vart bestemt å etablere Transnova-prosjektet i 2009. I klimaforliket står det at Transnova skal disponere 50 mill. kr årleg i perioden 2009–2011. Samferdsledepartementet samarbeider no tett med eksterne fagmiljø om å definere oppgåveområda til Transnova. Sjølv om det er tidleg å seie noko bestemt om oppgåvene til Transnova, er det opplagt at prosjektet vil innebere ei vesentleg styrking av Regjeringa si satsing på miljøvenlege transportløyningar.

Når det gjeld andre verkemiddel retta spesielt mot hydrogengkøretøy, vil eg nemne at hydrogengkøretøy har fritak frå eingongsavgift. Hydrogengkøretøy med brenselceller har òg fritak frå årsavgift, løyve til å passere bomringar på offentlege vegar gratis og løyve til å parkere på offentlege parkeringsplassar gratis. Regjeringa gav nyleg òg hydrogengkøretøy med forbrenningsmotor løyve til å bruke sambruksfelt på lik linje med hydrogengkøretøy med brenselceller og elektriske køretøy.

Borghild Tenden (V) [11:47:09]: Jeg takker samferdselsministeren for svaret.

I år bevilges det kun 29 mill. kr til forskning på alternativt drivstoff over Samferdsledepartementets budsjett, og kun 2 mill. kr er satt av til bygging av en pumpestasjon for hydrogen i Oslo. Manglende bevilgninger kan føre til at hele prosjektet blir lagt på is. Klimaforliket, som statsråden også var inne på, forutsetter at Regjeringen øker satsingen på forskning og utvikling av klimateknologi.

Kan statsråden garantere at Regjeringen vil øke satsingen på forskning og utvikling av hydrogenteknologi?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:47:50]: Som eg gjorde greie for i svaret mitt, har vi alt auka løyvingane til hydrogenprosjekt, òg i inneverande års budsjett, med 2 mill. kr, og løyvingane til HyNor eksplisitt er auka frå 6,5 mill. kr til 9,2 mill. kr. Det er ikkje Samferdsledepartementet som definerer korleis midlane eksplisitt vert brukte, kva som skal gå til å byggje pumpestasjonar, og kva som skal gå til andre utviklingsprosjekt. Den kompetansen sit i Forskingsrådet. Me syter for å gi løyvingar, som då har auka, til dette viktige feltet. Me er sjølv sagt opptekne av at dei skal verte godt brukte, og har ingen grunn til å tvile på at Forskingsrådet har kompetanse til å styre midlane inn der dei gjer best nytte for seg i utviklinga av framtidige løysingar med hydrogen.

Borghild Tenden (V) [11:48:41]: Jeg takker igjen for svaret.

Hydrogenprosjektet i Oslo, HyNor Oslo, håper på en tilleggsbevilgning på 10 mill. kr i revidert nasjonalbudsjett. Prosjektet, som innebærer bygging av produksjonsanlegg og fyllstasjon for hydrogen, og inntil fire busser og 20 biler på hydrogen, har søkt nettopp Forskningsrådet, ved RENERGI-programmet, om midler til å gjennomføre prosjektet. For 2008 er prosjektet tildelt 2 mill. kr, som det ble sagt, med tilsagn om ytterligere 10 mill. kr i 2008 dersom RENERGI-programmet til-

føres tilstrekkelig friske midler i revidert nasjonalbudsjett.

Kan statsråden love å se på dette, og sette av midler til dette viktige prosjektet i revidert budsjett?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:49:36]: Kva som vert prioritert i revidert nasjonalbudsjett, vert diskutert i desse dagar i Regjeringa. Om det prosjektet som vart omtalt av representanten Tenden, vil kome opp i den konkurransen, kan eg sjølv sagt ikkje svare på i dag. Det svaret kjem ein tilbake til når revidert nasjonalbudsjett vert lagt fram. Men det er absolutt eit spennande prosjekt.

Eg har jo vore med på å opne pumpestasjon for hydrogen, og det same har statssekretæren min gjort, så me er absolutt opptekne av at me skal få «Hydrogenvegen» mellom Oslo og Stavanger på plass, for det er eit prosjekt som òg har internasjonal merksemd. Det er i fleire samanhengar sagt at her er Noreg faktisk fremst i verda når det gjeld å kome til slike løysingar. Så det er absolutt eit viktig prosjekt, men midlane lovar eg uansett aldri ut for budsjettet vert lagt fram.

Spørsmål 6

Arne Sortevik (FrP) [11:50:46]: «I Aftenposten mandag 28. april d.å. er det nok en gang satt fokus på at etappevis utbygging av store samferdselsprosjekt ikke bare medfører lengre gjennomføringstid, men også medfører økte kostnader. Samlet utbygging kan gi raskere og rimeligere løsninger, men krever avklart og forutsigbar langsiktig finansiering, f.eks. gjennom langsiktige statlige lån fremfor årlige bevilgninger over statsbudsjettet.

Hva vil statsråden gjøre for å endre finansieringssystem for store samferdselsprosjekt innenfor vei og jernbane?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:51:29]: Representanten Sortevik har i fleire samanhengar teke opp spørsmålet om finansieringssystemet for samferdsleprosjekt, både i den munnlege spørjetimen og som private lovforslag. Eg er naturlegvis samd i at me skal ha ei effektiv utbygging av samferdsleprosjekt, slik at me ikkje får høgare kostnader enn nødvendig.

Det er store behov både for å vedlikehalde eksisterande infrastruktur og for å byggje nytt. Denne regjeringa har difor auka løyvingane til samferdsleprosjekt samanlikna med den førre regjeringa – ei regjering som Framstegspartiet var støtteparti for. Me har auka dei årlege løyvingane til veg og jernbane med over 2,5 milliardar kr samanlikna med den førre regjeringa. Og medan den førre regjeringa starta bygging av mange prosjekt med små oppstartsløyvingar, som har gitt store bindingar for seinare år, har me i denne regjeringa valt ein annan strategi. Men i ein slik samanheng, der ein startar opp mange prosjekt med små løyvingar, er det lettare å gi finansieringssystemet skulda enn eiga evne til å prioritere.

Utan omsyn til korleis me finansierer samferdsleprosjekt, må me prioritere mellom samferdsle og andre føremål – og mellom ulike samferdsleprosjekt. Inga finansie-

ringsform kan ta frå oss det ansvaret, slik Framstegspartiet prøver å skape eit inntrykk av.

Transportetatane har i sitt planforslag til Nasjonal transportplan for 2010–2019 teke opp spørsmålet om finansiering av større prosjekt for å få til optimal framdrift. Eit overordna omsyn må vere at me har eit system som sikrar investeringsprosjekt midlar til rasjonell framdrift i heile utbyggingsfasen når prosjekta først er sette i gang.

Som tidlegare gjort greie for, m.a. i svar på spørsmål frå representanten Sortevik i spørjetimen 6. februar i år, vil Regjeringa kome attende til saka i stortingsmeldinga om Nasjonal transportplan 2010–2019.

Arne Sortevik (FrP) [11:53:29]: Takk for forutsigbart svar. Statsråden behersker gjentakelsens kunst til fullkommenhet.

Det er lite produktivt å se bakover, og det er lite produktivt å fortsette å skylde på forrige regjering når man nå etter hvert har sittet tre år i egen regjering. Det som er hovedefokus for representanten Sortevik når han har tatt opp dette før, og nok kommer til å fortsette med å ta opp dette, er å få en systemendring som gjer at vi kan få fortgang i utbygging av store prosjekt med avklart finansiering.

Aftenpostens fokus er at vi taper mye på å bygge tregt. Jeg har merket meg at en av dem som kommenterer oppslaget i Aftenposten 28. april, er tidligere finansminister Sigbjørn Johnsen fra Arbeiderpartiet, som foreslår at Jernbaneverket gjeres om til «statsforetak som kan ta opp lån med lange avdragsperioder». Ser statsråden at dette kan være en løsning som kan gi raskere og rimeligere utbygging av både jernbane og vei?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:54:37]: Når det gjeld evna til å meistre gjentakingskunst å gjenta, må eg replisere at den evna har òg representanten Sortevik. Det er rimeleg føreseieleg kva som kjem av spørsmål, og me har fått liknande spørsmål både 6. februar, 23. april osv.

Men me snakkar gjerne om finansiering av samferdslektoren. Og når det gjeld å vise tilbake, er det faktisk slik at for å kunne vise at me har gitt samferdslektoren eit lyft, må me nødvendigvis vise til kva nivå ein opererte med for berre kort tid tilbake, då nettopp Framstegspartiet var eit støtteparti for den førre regjeringa.

Det handlar ikkje om å sjå tilbake, men det handlar faktisk om at ein skal få fram eit reelt bilete av at denne regjeringa har teke tak i samferdsle og gitt samferdsle eit lyft som ein trudde var vanskeleg.

Det er ulike måtar ein kan finansiere samferdsle på, men ein kjem aldri forbi det faktumet at til sjuande og sist vil det handle om viljen til å prioritere sektoren innafør dei budsjetta som til kvar tid gjeld.

Arne Sortevik (FrP) [11:55:43]: Det er jo der kjernen i saken ligger: innenfor etablerte budsjett, som er et ettårig utgiftsbudsjett. Det er verken Aftenposten eller representanten Sortevik som tar dette fram igjen, men det er faktisk Jernbaneverket som peker på at staten ville tjent 1,5 milliarder kr om man hadde bygd strekningen Lysaker–Asker på fem år istedenfor ti.

Jeg har også merket meg at en av dem som kommenterer dette, er Arbeiderpartiets tidligere statsråd Matz Sandman, som kaller dagens måte å bevilge penger på til jernbaneutbygging for «en systemfeil».

Han sier videre:

«Statsbudsjettet egner seg ikke for å håndtere sånne investeringer. Det skiller ikke mellom forbruk og investering, og perspektivet er ettårig.»

Det er et synspunkt som Fremskrittspartiet deler, og som understreker at grunnen til at vi tar dette opp igjen, og kanskje må ta det opp ytterligere ganger, er at vi må endre systemet, slik at vi behandler investeringer som varer i 50 år, på en annen måte enn utgifter som er brukt opp i løpet av et år.

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:56:49]: Det er jo inga hemmelegheit at Senterpartiet òg deler det synspunktet at investering og drift skal sjåast på på ulike måtar. Eg sit no i ei regjering som har valt å halde seg til dagens budsjetteringssystem, og eg stiller meg 100 pst. bak det. Nettopp strekninga Lysaker–Sandvika, som var omtalt i Aftenposten, kan jo vere eit godt eksempel på kva denne regjeringa då gjer. Eg er einig i det som stod i Aftenposten, at dersom ein før ein starta utbygginga, hadde sett heile prosjektet i samanheng, kunne det ha vore noko å hente. Men saka er jo at då måtte desse prosjekta ha vorte utsette i mange år. Me har nemleg sett på plansituasjonen og på situasjonen til kommunane, som òg skal vere inne i planprosessane. Det hadde betydd ei utsetjing i tid av det konkrete prosjektet. Sjølv om ein med den førre regjeringa måtte vente på midlar, har altså me i vår tid i regjering tilført dei midlane som Jernbaneverket kvart år har bedt om for å kunne ha rasjonell framdrift. Det har vore eksplisitt etterspurt frå mi side, det har vore eksplisitt følgt opp, nettopp fordi det òg går an innafør eksisterande budsjett å ha ei framdrift som er optimal.

Spørsmål 7

Øyvind Halleraker (H) [11:58:08]: Jeg har et spørsmål til samferdselsministeren:

«Fremstående representanter fra Jernbaneverket og forskningsmiljøer uttaler at den norske måten å bygge jernbane på koster staten milliarder av kroner ekstra. Regjeringen ønsker hverken å anvende OPS-modeller eller sitt eget forslag fra Soria Moria, prosjektfinansiering.»

Er statsråden enig i at dette er å kaste bort verdifulle økonomiske ressurser som kunne vært brukt på andre prosjekt?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:58:40]: Eg er samd i at jernbaneprosjekt skal byggjast ut så billig som mogleg innafør dei planføresetnadene som er vedtekne for dei einskilde prosjekta. Dette gjeld utan omsyn til på kva måte prosjektet vert finansiert.

Samferdsledepartementet bad Jernbaneverket i 2006 om å gjere ei vurdering av kva for gevinstar som kunne vore oppnådde om ein hadde bygd ut heile Vestkorridoren

under eitt med ei meir optimal framdrift, i staden for som no, med ei parsellvis utbygging og i periodar utan optimal framdrift av anlegg som var starta opp. I 2006 auka t.d. Stoltenberg II-regjeringa løyvinga til Lysaker stasjon med 25 mill. kr for å få meir optimal framdrift i prosjektet.

Gjennomgangen frå Jernbaneverket synte at det ville ha vore mogleg å redusere byggjekostnadane monaleg. Den største samfunnsøkonomiske gevinsten er likevel knytt til at ved ei samla og rask utbygging hadde heile dobbeltsporet kunna takast i bruk på eit tidlegare tidspunkt.

Eg vil gjere merksam på at planane for utbygging av dobbeltsporet i Vestkorridoren vart omhandla i St.meld. nr. 46 for 1999-2000, Nasjonal transportplan 2002-2011. Her går det fram at hovudårsaka til at det vart valt ei parsellvis utbygging, var at jernbanekapasiteten på strekninga var sprengd, og det hasta med å kome i gang med utbygginga sjølv om det ikkje låg føre vedtekne planar for heile strekninga.

Denne regjeringa har som prinsipp at prosjekt som er starta opp, skal drivast så rasjonelt som mogleg. Eg meiner at utbygginga av jernbaneprosjekta i Vestkorridoren er eit godt døme på dette. Samla for 2007 og 2008 er det løyvt i overkant av 1,6 milliardar kr til anleggsprosjekta som framleis er i gang i Vestkorridoren. Eg vil tillate meg å minne representanten Halleraker på det taktskiftet som kom i norsk samferdslepolitikk med regjeringsskiftet. Utbygginga av Vestkorridoren hadde ikkje optimal framdrift. Tilleggsløyvinga Regjeringa kom med til budsjettframlegget for 2006 frå regjeringa Bondevik II og den vidare opptrappinga vi har hatt, slik at jernbana sitt investeringsbudsjett no er meir enn 50 pst. høgre, har vore avgjerande for at vi no held framdrifta i Vestkorridoren. Då me overtok, stod det prosjektet i fare for å måtte stanse opp.

Eg gjer òg merksam på at Regjeringa har teke den krevjande avgjerda å utsetje oppstart av prosjekt som har vore varsla starta, m.a. Barkåker–Tønsberg, slik at god framdrift kan sikrast på dei prosjekta som alt er i gang. Regjeringa har difor alt teke viktige grep for å sikre betre utnytting av ressursane som går til jernbana.

Når det gjeld spørsmålet om bruk av OPS-modellar eller andre former for prosjektfinansiering, viser eg elles til svaret mitt på spørsmål 6, frå representanten Arne Sortevik.

Øyvind Halleraker (H) [12:01:21]: Jeg takker for svaret.

I eksemplet fra Jernbaneverket med strekningen Lysaker–Asker har staten altså tapt 1,5 milliarder kr. I tillegg kommer selvsagt næringslivets og samfunnets tap fordi ting går sent eller sågar ikke blir startet opp.

Fra vegsektoren kjenner vi til sammenlignbare motorvegstrekkinger som faktisk er under bygging nå, i OPS-regi og i statlig regi, henholdsvis Grimstad–Kristiansand og E18 gjennom Vestfold. De har en ganske sammenlignbar lengde og kompleksitet, men OPS-prosjektet bygges på halve tiden, uten overskridelser og med oppsiktsvekkende lavt sykefravær og den type kostnader.

All evaluering av OPS-modellene peker i én retning. Til tross for dette nøler Regjeringen. Kan statsråden leve med

at det ikke skjer noe særlig her lenger, når staten påviselig sløser med midlene?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:02:21]: Det undrar meg at representanten Halleraker og Høgre tek opp dette spørsmålet, for det viser jo til fulle at representanten sitt parti sat i fire år og sløste med staten sine midlar. I fire år sat Høgre i ei regjering som kunne ha teke tak i denne saka, men dei sikra ikkje eingong rasjonell framdrift innafor dei budsjetta som vart vedtekne.

Eg må jo seie at eg blir forundra når eg les St.prp. nr. 1 for 2005-2006. Der går det fram at Bondevik II-regjeringa meiner at ei låneordning for jernbaneinvestering ikkje bør takast i bruk sidan den norske staten ikkje manglar midlar, i motsetning til det som er grunngeving for bruk av alternative finansieringsordningar i andre land. Her blir det konkludert med at på bakgrunn av administrative, kostnadsmessige og finanspolitiske omsyn meiner Bondevik II-regjeringa at ei statleg låneordning for finansiering av jernbaneprosjekt ikkje bør etablerast.

I fire år sat Høgre i regjering. Dette er konklusjonen frå Høgre i regjering. Det viser til fulle at når ein kjem ut av regjeringskontora, gløymer ein kva ein eigentleg har meint.

Øyvind Halleraker (H) [12:03:25]: Jeg takker igjen for svaret.

Høyre i regjering viser også at vi igangsatte OPS-prosjekter med stor suksess, og det var det som var bakgrunnen for mitt spørsmål.

I Sverige anvender man en prosjektfinansiering slik disse regjeringspartiene skrev at de ville gjennomføre i Norge. Tre år er gått, og vi har sett lite til det.

Botniabanen er en høyhastighetsstrekning på 20 mil som realiseres på åtte-ti år nettopp innenfor en slik modell, til en oppsiktsvekkende lav kilometerpris. Her benyttes bl.a. det svenske kaller Riksgjeldskontoret som medfinansør. I Norge har vi hatt Garantiinstituttet for eksportkreditt for skip og borerigger og «you name it». Men selskapet Botniabanen AB er eid av det offentlige, og det er altså organiseringen og strukturen her som gjør at de bygger så mye raskere og mer rasjonelt.

Hvordan går det med statsrådens oppfølging av egne løfter i Soria Moria-erklæringen om denne typen organisering i Norge, nemlig prosjektfinansiering?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:04:29]: For det fyrste er det denne statsråden som sette i gang ei utgreiing i regi av Jernbaneverket for å sjå om det er noko å hente på å ha ei samanhengande utbygging og eventuelt ei anna finansiering. Ikkje eingong dét hadde Høgre i regjering fantasi til å setje i gang.

Når det gjeld spørsmålet om Regjeringa vil vurdere prosjektfinansiering eller ikkje, har me i samband med utkastet til Nasjonal transportplan fått innspel frå etatane som spelar opp til ein slik diskusjon. Den diskusjonen skal eg sjølv sagt sørge for vert teken, og svaret på dette vil måtte kome i storingsmeldinga om Nasjonal transportplan til hausten.

Spørsmål 8

Jan Arild Ellingsen (FrP) [12:05:19]: La meg starte med å si takk for i går til justisministeren og deretter stille følgende spørsmål:

«Flere og flere opplever å bli utsatt for id-tyveri her i landet. Mennesker opplever at de påføres stor gjeld, at de svartelistes pga. manglende betaling, og andre ubehageligheter. Etter det jeg kjenner til, har man i dag ingen fullgod oversikt over hvor mange som berøres av slike forhold årlig.

Hvilke tiltak mener statsråden er nødvendige for å kunne bekjempe denne typen kriminalitet?»

Statsråd Knut Storberget [12:05:49]: Jeg vil også få lov til å takke for i går og den debatten som ble avholdt i Stortinget. Det er alltid en glede å kunne fortelle om alle de gode resultatene vi har på justisfeltet.

Identitetstyverier og bruk av uriktig identitet finner vi i flere varianter. Man kan skille mellom bruk av uriktig identitet til økonomisk kriminalitet og annen misbruk av identitet. Et vanlig eksempel på økonomisk identitetstyveri er at man benytter falsk legitimasjon f.eks. i skranken i en bank eller i et postkontor ved uttak fra en annens konto, eller når man skal ta opp lån. En annen type identitetstyveri er dersom en person sender ut e-post, tekstmeldinger, post eller lignende som utgir seg for å komme fra en annen enn utsenderen.

Id-tyverier er et økende problem internasjonalt. Særlig Nord-Amerika og England har hatt en markant økning av denne formen for kriminalitet. Norge har pr. dags dato ikke klare tall for hvordan utviklingen er her i landet.

Ansvar for å iverksette og gjennomføre tiltak som kan begrense antallet id-tyverier, tilligger mange, både forbrukerne – altså oss – private virksomheter og det offentlige. Å forebygge, oppdage og bekjempe identitetstyverier krever bevissthet og innsats. Hver enkelt kan ved å utvise forsiktighet bidra til at tilgangen til opplysninger som kan misbrukes, blir vanskeligst mulig. Tjenestetilbyder har videre et særskilt ansvar for å tilby en sikker tjeneste. Jeg har lyst til å føye til: Når det gjelder kriminalitet, er vel kanskje dette feltet det hvor det er mest å hente med tanke på forebygging og vanskeligst å drive etterforskning.

Informasjonssikkerhet er noe denne regjeringa derfor tar på alvor. Det er Fornyings- og administrasjonsdepartementet som har koordineringsansvaret for arbeidet med forebyggende informasjonssikkerhet i offentlig sektor. Som ledd i dette arbeider de med bevisstgjøring og kompetansebygging, og har utgitt nasjonale retningslinjer for informasjonssikkerhet.

Det offentlige har et ansvar for at sikkerhetsløsningene i identitetsdokumenter som pass er robuste. Videre vil jeg nevne forslaget om et offentlig utstedt nasjonalt id-kort, som har vært på høring. Det er foreslått at kortet i tillegg til å være et allmenngyldig identitetsbevis også kan anvendes som reisedokument innenfor Schengen-området, og skal kunne inneholde en egen brikke for lagring av elektronisk id og elektronisk signatur. Vi har tatt sikte på å fremme en lovproposisjon om dette så raskt som mulig.

For politiets bekjempelse av identitetstyverier er det viktig med et utstrakt samarbeid med både offentlige og private aktører. Særlig gjelder dette preventive tiltak, dvs. å hindre at identiteter blir stjålet og misbrukt. Politiet deltar her på flere arenaer hvor aktører innen det offentlige og det private deltar. Det er etablert flere arbeidsgrupper, med bl.a. Finansnæringens Hovedorganisasjon, Posten, banker og NAV, hvor man ser på utfordringer i forhold til slike id-tyverier.

Sentralt i det preventive arbeidet er å etterforske id-tyverier som blir anmeldt. Det er videre viktig å utvikle samarbeidet med «profesjonelle» anmeldere, som f.eks. bankene.

Det finnes i dagens lovgivning ikke et eget straffebud som kun rammer id-tyverier, men det rammes bl.a. av bestemmelsene om dokumentfalsk, falsk forklaring osv. Falsk identitet benyttes også for å få urettmessig adgang til riket, er vi kjent med.

På denne bakgrunn har Justisdepartementet tatt initiativ til at man må få lovgivning rundt dette som er klarere, tydeligere og mer spesifikk.

Vi har nå hatt den norske offentlige utredningen om lovtiltak mot datakriminalitet på høring. Datakrimutvalget har bl.a. foreslått et eget straffebud som rammer identitetstyveri ved elektronisk kommunikasjon. Det tas også her sikte på å fremme et lovforslag for Stortinget i løpet av utgangen av 2008.

I politiet er det iverksatt et arbeid for å forbedre måten disse straffesakene blir registrert på. Det foreligger konkrete forslag om registrering av straffebestemmelser knyttet til id-tyverier som er overtrådt, og modus, dvs. framgangsmåte. Dette vil kunne gi en bedre oversikt over antallet saker relatert til id-tyverier i Norge.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [12:09:53]: Jeg takker statsråden for svaret, som jeg oppfatter veldig positivt. Det er betryggende å høre at departementet og Regjeringen jobber aktivt med dette.

Det er også et faktum at Justisdepartementet har et overordnet ansvar bl.a. når det gjelder samfunnssikkerhet totalt sett – internt, men også overfor de andre departementene – for å se på helheten i dette. Samfunnssårbarhet som berører enkeltpersoner, vil jo også igjen berøre samfunnet som sådant. Derfor er det viktig at man har et høyt aktivitetsnivå for å bekjempe det. Det samme går jeg ut fra vil gjelde tilgang til såkalt sensitiv informasjon om enkeltpersoner og andre i denne settingen. Jeg tenker på informasjon om personlig økonomi, som er én ting, men også på annen kunnskap som enkeltpersoner måtte sitte på.

Det jeg likevel ønsker å utfordre statsråden på, er om han gjennom sine arbeidsgrupper faktisk vil prøve å få tilgang til hvor store summer det er snakk om i året her. Hvor store er de samfunnsmessige kostnadene på det – som finansieringsselskap, banker, enkeltpersoner selv og andre må ta for å finne ut volumet på det?

Statsråd Knut Storberget [12:10:57]: Aller først har jeg lyst til å replisere at i den kritiske infrastrukturen vi står overfor i Norge, har man tradisjonelt snakket om den mer

fysiske, synlige og tydelige infrastrukturen – vann, kraft osv. Men det er helt åpenbart at en ny arena – som er en voksende arena, som også krever oppmerksomhet – er id-sektoren, når det gjelder det å kunne sette et samfunn ut av spill. Vi tar dette såpass på alvor at en vesentlig del av den stortingsmeldinga som nå er like rundt hjørnet, blir om det å samordne og styrke den sivile beredskapen i forhold til den sårbarheten. Meldinga kommer snart, og der vil det bli lansert tiltak som gjelder også dette.

Så er det klart at dette kan dreie seg om store verdier, og det dreier seg om store verdier for mange. Det har vi ikke fullstendig oversikt over. Det vil man vanskelig også få fullstendig oversikt over. Men jeg tar oppfordringen. Jeg tror det vil være viktig i større grad å skaffe seg rede på det, for det vil mobilisere ikke bare oss, men også andre.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [12:12:03]: Jeg takker igjen for svaret.

Det er to forhold jeg vil spørre statsråden om i mitt siste spørsmål. Det ene er: I hvor stor grad er vi avhengige av internasjonalt samarbeid for å løse dette? Jeg går ut fra at mye av det som skjer, ikke nødvendigvis er egenprodusert i Norge, men at man også får «hjelp» fra personer med annen nasjonalitet enn norsk. Det er det ene.

Det andre er: Når man prater om gjennomgang av lovverk, vil statsråden da ta initiativ og se på hvordan mennesker som utsettes for id-tyveri, behandles? Jeg har fått tilbakemeldinger om at man ikke nødvendigvis bare føler seg godt ivaretatt av norsk politi når det gjelder å bli trodd, eller ikke å bli trodd, og ikke minst den tillitskrisen man kan bli utsatt for som mistenkeliggjort gjennom kriminalitet utført av andre, mens man selv sitter igjen med en – skal vi kalle det – ansvarlig svarteper systemmessig.

Jeg ønsker at statsråden kan si noe om internasjonalt samarbeid, men også om han vil ta høyde for å gå inn og se på problemer som enkeltpersoner kan berøres av i så måte.

Statsråd Knut Storberget [12:12:59]: Til det siste først: Det er helt på det rene at de som utsettes for alle typer kriminelle handlinger, har krav på å bli behandlet med all mulig respekt, ikke bare av politiet, men også av det sivile samfunn, enten det er banker eller postkontorer. Det bør ligge i bunnen for all type lovgivning. Men det forhindrer jo ikke at når det gjelder denne type vanskelig kriminalitet å etterforske, er vi nødt for å operere med ganske strenge beviskrav for å kunne påstå at det har skjedd noe straffbart, og plassere det ansvaret hos noen. Det kan jo for noen betraktes som det ikke å bli trodd, det at man ikke har nok bevis. Der har vi alle en forklaringsoppgave. Ikke bare i den politiske debatten, men også i den norske rettsalen er det en oppgave å forklare at det ikke nødvendigvis betyr at vedkommende som har anmeldt et forhold, enten er kjeltring eller bevisst lyver. Det er alltid en viktig sammenheng.

Når det gjelder denne kriminaliteten, er den kanskje det feltet som er en av grunnene for at vi ønsker mer intensivt internasjonalt samarbeid innenfor Schengen, men også innenfor det Prüm-samarbeidet som nå avtegner seg

i Europa. Jeg tror det er helt vitalt at vi får utlevert flere opplysninger som kan bidra til bl.a. å redusere denne type kriminalitet.

Spørsmål 9

Anne Margrethe Larsen (V) [12:14:26]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til kunnskapsministeren:

«I de neste årene vil det være stort behov for kompetent arbeidskraft i offentlig sektor. Men det nye helsearbeiderfaget, som ble innført høsten 2006, strever med rekrutteringen. Tross prosjekt med rekrutteringspatroljer i ungdoms- og videregående skoler har søkertallet i de fleste fylker gått ned. Dessuten er det bare halvparten av elevene som fullfører utdanningen med fagbrev. Innen 2020 er det behov for 20 000 helsefagarbeidere i bl.a. sykehjem i Norge.

Hva vil statsråden gjøre for å skape engasjement for faget?»

Statsråd Bård Vegar Solhjell [12:15:10]: Offentleg sektor har, som representanten Anne Margrethe Larsen seier, eit stort behov for kompetent arbeidskraft. I den stramme arbeidsmarknaden er det mange bransjar som slåst om merksemda til dei unge.

I dag har vi ca. 31 000 lærlingar under opplæring, dei fleste i privat sektor. Oversikter viser at det er eit klart potensial for fleire lærlingplassar innan nokre fag retta mot arbeid innan det offentlege, spesielt innanfor helse- og omsorgssektoren. Vidare gjer mangelen på arbeidskraft innan helse- og omsorgssektoren det ekstra viktig å tilsetje fleire lærlingar her. Ei av utfordringane innan denne sektoren er at dei helsearbeidarane som er utdanna, ikkje arbeider med helsefaget.

Dei førebelse søkjartala for 2008 til helse- og sosialfag og til helsearbeidarfaget viser ein liten nedgang frå 2007. Generelt har det vore ein nedgang i talet på elevar som søker læreplass. Kunnskapslyftet, med nye utdanningsprogram og lærefag, gjer det vanskeleg å samanlikne med søkjartala for fjoråret. Det er derfor vanskeleg å vite kva som er årsaka til nedgangen. Helsearbeidarfaget vart innført som nytt lærefag med reforma Kunnskapslyftet. Det tek tid å innføre eit nytt fag og å gi god og nok informasjon, ikkje minst til arbeidsgivarar og rådgivarar på skulane, men òg til ungdom, foreldre og lærarar og til media.

Regjeringa er i ferd med å sjå på behovet for kvalifisert arbeidskraft i kommunane. I St.prp. nr. 1 for 2007-2008 frå Helse- og omsorgsdepartementet er det vurdert på noko usikkert grunnlag at det i perioden 2008-2015 er bruk for ytterlegare 12 000 årsverk i omsorgstenesta. Regjeringa vil greie ut dimensjoneringa av ulike utdanningar som det er bruk for innan kommunal sektor, for å sikre ei tilstrekkeleg mengd kvalifisert personell for helse- og omsorgssektoren, barnehagesektoren og grunnskulen. Det er eit arbeid som involverer både utdanningsmyndigheiter og helsemyndigheiter.

Tiltak er sette i gang som kan auke interessa for hel-

searbeidarfaget framover. I St.meld. nr. 16 for 2006-2007 frå Kunnskapsdepartementet vert den viktige rådgivings-tenesta omtala og tiltak knytte til ho presenterte. God rådgiving kan få ungdom til å sjå moglegheiter innan helse- og omsorgsyrka.

For å auke tilbodet av læreplassar både i privat og i offentleg sektor har Utdanningsdirektoratet sett i gang informasjonskampanjen «Start med ein lærling». På kampanjen sin nettstad kan arbeidsgivarane finne informasjon om lærlingordninga og kontaktpersonar i fylka. Sommaren 2006 oppfordra Kunnskapsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet kommunane til å ta inn fleire lærlingar, spesielt innan helse- og omsorgssektoren.

Engasjementet for helsearbeidarfaget kan byggjast opp over tid. Dei gode utsiktene på arbeidsmarknaden på dette feltet vil kunne gjere utdanninga meir attraktiv framover. Òg omdømme og informasjon vil vere viktig for helsearbeidarfaget. Aksjon helsefagarbeidar vart derfor sett i gang i samband med det nye faget. Det er kome i gang på initiativ frå KS, HSH og Spekter, med støtte frå Utdanningsdirektoratet og Helsedirektoratet. Aksjon helsefagarbeidar skal sikre faget rekruttering ved å skape engasjement gjennom rekrutteringspatruljar, fylkesmeisterskap, NM i helsefag og andre aktivitetar. Aksjonen held fram i 2008. Der det har vore rekrutteringskampanjar, har det hatt god verknad. Aksjonen har skapt lokalt engasjement. Det er derfor viktig at det arbeidet vert vidareført.

Med Kunnskapslyftet vart det innført eit nytt fag, prosjekt til fordjuping. Dette faget kan nyttast til formidling og rekruttering. Eg veit at fleire sjukehus har hatt ungdom inne til prosjekt til fordjuping. God organisering både frå skule og frå sjukehus er eit stikkord for at det skal fungere.

Jamleg dialog mellom partane i arbeidslivet og utdanningsmyndigheiter er viktig. I samarbeid med helse- og omsorgsministeren vil eg følgje opp dialogen med KS når det gjeld dette nye faget spesielt.

Anne Margrethe Larsen (V) [12:18:56]: Jeg takker statsråden foreløpig for svaret.

Ifølge de beregningene jeg har innhentet fra Statistisk sentralbyrå, vil man i 2025 kunne mangle 26 000 helse- og omsorgsarbeidere. Det er et stort tall, og det gir store utfordringer til både samfunnet, videregående skoler og rådgiving i ungdomsskolen, som statsråden nevnte. Med et stort antall eldre og tverrpolitisk enighet om at vi skal ha en klar kvalitetsforbedring i eldreomsorgen, har vi en ganske lang vei å gå. I dag har mange sykehjem ufaglærte ansatte.

Ser statsråden at manglende kvalifisert personell truer kvaliteten på eldreomsorgen i kommunene, siden man ikke klarer å skaffe nok kvalifiserte helsearbeidere?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [12:19:54]: Eg er heilt einig i at vi har ei svært stor utfordring når det gjeld rekruttering av kompetent arbeidskraft generelt på mange område i samfunnet. Men særleg innanfor helse- og omsorgssektoren står vi i åra framover framfor store rekrutteringsutfordringar.

Det er grunnlaget for at Regjeringa i denne perioden

har hatt eit klart mål om 10 000 fleire årsverk, der vi ligg svært godt an. Men det er då lagt fram tal som viser at det framleis er behov i åra framover, nettopp fordi kvaliteten i eldreomsorga avheng av å ha kompetente menneske som jobbar der, med den gode jobben dei kan gjere. Derfor følgjer vi helsearbeidarfaget veldig tett. Det er gjort ei rekkje tiltak for å få opp rekrutteringa, og vi kjem til å halde fram med dei, som eg sa i mitt første svar.

Anne Margrethe Larsen (V) [12:20:49]: Jeg takker igjen for statsrådets svar.

Et delmål i Kompetanseløftet 2015, som statsråden var inne på, er å øke bruttotilgangen på helsearbeidere til om lag 4 500 pr. år gjennom dette samarbeidsprosjektet, som statsråden også nevnte.

Rekrutteringen har altså gått noe ned. Samtidig slutter veldig mange midt i utdanningen. Mange voksne har tatt fagbrev i denne utdanningen, og det er veldig bra. Men ser statsråden at i dette typiske kvinneyrket – lavlønnsyrke, med tøffe arbeidsforhold i hverdagen – er det store utfordringer med å engasjere unge mennesker til å gå i gang med denne utdanningen?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [12:21:44]: Det er, som sagt, litt vanskeleg å samanlikne direkte med tidlegare år.

Eg er likevel bekymra over at vi ser det som truleg er ein liten nedgang i søkjartala. Det er bakgrunnen for at vi held oppe den særlege fokuseringa på rekruttering, med ulike tiltak, men at vi òg, saman med Helse- og omsorgsdepartementet, vil føre ein dialog med KS og jamleg vurdere om det skal gjerast endå meir for å sikre rekrutteringa, ved å få fleire lærlingplassar. Ikkje minst det å spreie informasjon og kjennskap om eit nytt fag er noko ein må drive med over tid. Ein kan ikkje rekne med å få full effekt av det heilt frå begynninga.

Eg vil berre stadfeste at eg er heilt einig i at dette er ei svært viktig utfordring. Eg trur òg måten vi omtaler faget og det å jobbe i eldreomsorga på, er svært viktig. Her er det spanande jobbar – viktige jobbar for samfunnet – som blir prioriterte høgt. Her har vi eit stort behov for arbeidskraft i åra framover, og det vil vere lett å finne seg jobb.

Spørsmål 10

Hans Olav Syversen (KrF) [12:23:04]: «Det statlige selskapet Secora står for gjennomføringen av slamdeponeringen i Indre Oslofjord. Selskapet er blant annet anmeldt av SFT for miljøkriminalitet etter at slam ikke ble deponert, men sluppet direkte ut i fjorden. I april lekket det 200–300 kubikkmeter forurensete sedimenter fra en leker.

Kan statsråden, som eier av Secora, gi en forklaring på hvordan Secora har kommet i en slik situasjon, og hvilke tiltak som iverksettes for å hindre ytterligere miljøproblemer i «Indre Oslofjord?»

Statsråd Helga Pedersen [12:23:44]: Det er sterkt beklagelig at Secora AS har foretatt ureglementerte utslipp.

Etter hendelsene i september 2007 innkalte departementet Secoras ledelse til et møte. Departementet gjorde det da klart at selskapets ledelse øyeblikkelig måtte iverksette nødvendige tiltak for å håndtere situasjonen.

Secoras styre tok straks kontakt med ekstern ekspertise for å undersøke alle relevante forhold knyttet til prosjektet i Oslofjorden. Det Norske Veritas ble engasjert for å gjennomgå kvalitetssystem, prosedyrer og rutiner i selskapets arbeid. Det Norske Veritas avdekket avvik fra arbeidsprosedyrer foretatt av enkeltpersoner. Det ble ellers ikke avdekket systematiske brudd på prosedyrer i bedriften. Utslippene har imidlertid medført at 0,45 pst. av massene er ureglementert ført ned, og at mellom 2 og 9 kubikkmeter septik er sluppet ut.

Selskapets styre engasjerte Norsk institutt for vannforskning for å klarlegge mulige miljømessige konsekvenser av de uregelmessige utslippene avdekket av Det Norske Veritas. NIVA har konkludert med at forurensningen er marginal og ligger innenfor den utslippstillatelsen som prosjektet har fått fra Statens forurensningstilsyn.

Det er likevel klart at ethvert ureglementert utslipp er uakseptabelt. Secoras virksomhet skal skje innenfor de lover og regler som gjelder. Dersom selskapet har gjort seg skyldig i lovbrudd, må selskapet selvfølgelig stå til rette for det. SFT har anmeldt Secora for brudd på tillatelsen til deponering av masser ved Malmøykalven. Departementet avventer nå endelig rapport etter politianmeldelsen av dette forholdet.

Som representanten Syversen viser til, var Secora også utsatt for et uhell i april i år. Selskapets ledelse har iverksatt de tiltak som de fant nødvendig i den anledning. Undersøkelser som er foretatt, viser så langt at de masser som slapp ut fra lekteren M079 i april, skyldes en mekanisk svikt på lekterens kum.

Denne lekteren ble klargjort ved Drammen Skipsreparasjon etter vanlige rutiner før den ble tatt i bruk i arbeidet på deponiet på Malmøykalven. Fartøyet ble videre klassifisert og inspisert av sjøfartsmyndighetene senest i mars 2008. Lekterens kum ble åpnet og lukket, og det var ingen tegn til defekter i lukkesystemet. Fartøyet ble da godkjent av sjøfartsmyndighetene.

Fredag 11. april i år ble en mindre åpning i en kum oppdaget på lekteren. Secora iverksatte tiltak basert på erfaringer og vanlige prosedyrer for å holde kummen lukket. Selskapet mente at det var forsvarlig å holde fartøyet fortøyd ved deponiet fram til mandag morgen. Likevel oppstod det altså et mindre utslipp. Selskapet har varslet at det er behov for en gjennomgang av omstendighetene for å bringe fakta på bordet med hensyn til hvordan rundt 200–300 kubikkmeter masser likevel kunne lekket fra fartøyet.

Jeg understreker at kummen på lekteren nå er lukket, og lekteren er tatt ut av produksjon. Selskapet har satt i verk tiltak for å undersøke om selve systemet som skal holde kummen lukket, var korrekt. Prøver av massene som lekket, er sendt til analyse hos Rambøll Norge AS. De ulike målerne rundt deponiet har ikke fanget opp spredning av sedimenter over tillatt nivå i løpet av helgen. Departementet avventer fullstendig informasjon fra selska-

pets styre om saken etter at de interne undersøkelser er slutført.

Hans Olav Syversen (KrF) [12:27:27]: Jeg takker statsråden for svaret.

Som statsråden sikkert er vel kjent med, er det et meget omstridt prosjekt som nå gjennomføres i Indre Oslofjord. Jeg er sikker på at statsråden også kjenner til at statsrådens partifeller i Oslo ikke er særlig begeistret for den såkalte opprydningen som nå skjer ved Malmøykalven, og som kunne ha vært gjort på en annen måte. Det skal jeg la ligge.

Med det i bakhodet at dette er et så omstridt prosjekt, skulle man tro at aktørene ville være særlig påpasselige med at alt skjedde innenfor lover og regler, og at man så langt som overhodet mulig unngikk problemer. Det har ikke skjedd. Vi har altså hatt to hendelser, som statsråden selv refererte til.

Mitt spørsmål er: Føler statsråden seg sikker på at selskapet har det fornødne ansvar for å sørge for at sikkerheten ivaretas?

Statsråd Helga Pedersen [12:28:37]: Som jeg har redegjort for i svaret mitt, har styret i Secora fulgt opp de hendelsene som har vært i forbindelse med prosjektet i Oslofjorden. Det er foretatt en meget grundig gjennomgang av det som skjedde i september. Det skyldtes at enkeltpersoner gjorde feil. De personene jobber ikke lenger i selskapet i dag. Det er ikke avdekket feil ved selve prosedyrene og systemene. Når det gjelder det som skjedde i april, har selskapet en grundig gjennomgang også av det.

Så dette er noe som selskapets styre tar på største alvor, og som også departementet følger nøye opp.

Hans Olav Syversen (KrF) [12:29:31]: Jeg får bite merke i det siste statsråden sa, nemlig at dette vil departementet følge nøye opp.

Jeg skjønner at man har full tillit til styret og selskapet som sådant i oppfølgingen av disse hendelsene som gjør at befolkningen stiller spørsmål ved om dette prosjektet lenger kan kalles et miljøprosjekt. Tvert imot er det mange på Nesodden, ikke minst, og i den delen av Oslo dette berører, som synes dette er blitt noe helt annet enn det som er prosjektets overskrift, nemlig Ren Oslofjord.

Jeg har lyst til å høre med statsråden, som jo er generalforsamling i Secora, om hun personlig nå proaktivt vil følge selskapets videre arbeid med dette oppryddingsprosjektet.

Statsråd Helga Pedersen [12:30:23]: Jeg kan forsikre om at departementet har vært og skal være både aktive og proaktive i å følge opp selskapet, og selskapets styre har jo også tatt de hendelsene som er avdekket, på største alvor.

Det å sette i verk et slamdeponeringsprosjekt, eller å ta stilling til det, er en sak som ligger utenfor mitt ansvarsområde. Det er et prosjekt som føres i regi av Oslo kommune, Oslo Havn. Det er SFT som er tilsynsorgan for det, så jeg skal vokte meg vel for å ha synspunkter på denne

saken i denne salen. Mitt ansvar er å sørge for at Secora som et statlig selskap forholder seg til lover og til regelverk. Jeg vil følge det nøye også i fortsettelsen, og jeg har full tillit til at styret gjør den jobben de skal og må gjøre i så henseende.

Presidenten: Da er den ordinære spørretimen over, og dagens kart er ferdigbehandlet.

Forlanger noen ordet i henhold til forretningsordenens § 37 a før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 12.32.
